

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TURİZM REHBERLİĞİ ANA BİLİM DALI

**AKSARAY'IN KEŞFEDİLMEMİŞ DOĞA YÜRÜYÜŞÜ
ROTALARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SERDAR GÖÇ

DANIŞMAN

PROF. DR. AYSU ALTAŞ

AKSARAY-2024

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM REHBERLİĞİ ANA BİLİM DALI

AKSARAY'IN KEŞFEDİLMEMİŞ DOĞA YÜRÜYÜŞÜ
ROTALARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SERDAR GÖÇ

DANIŞMAN: PROF. DR. AYSU ALTAŞ

JÜRİ ÜYESİ : DOÇ. DR. NEŞE ÇULLU KAYGISIZ

JÜRİ ÜYESİ : DOÇ. DR. EDA ÖZGÜL KATLAV

AKSARAY-2024

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren (....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Serdar

Soyadı : GÖÇ

Bölümü : Turizm Rehberliği

İmza :

Teslim Tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı : Aksaray'ın Keşfedilmemiş Doğa Yürüyüşü Rotaları

İngilizce Adı : Undiscovered Hiking Routes of Aksaray

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Serdar GÖÇ

İmza:

T.C.
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
JÜRİ ONAY SAYFASI

Serdar GÖÇ tarafından hazırlanan “Aksaray’ın Keşfedilmemiş Doğa Yürüyüşü Rotaları” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği / oy çokluğu ile Aksaray Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm Rehberliği Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Aysu ALTAŞ

İmza

Turizm Rehberliği Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi

Üye: Doç. Dr. Neşe ÇULLU KAYGISIZ

Turizm Rehberliği Anabilim Dalı, Aksaray Üniversitesi

.....

Üye: Doç. Dr. Eda Özgül KATLAV

Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı, Nevşehir Hacı Bayram Veli Üniversitesi

Tez Savunma Tarihi:/...../.....

Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu’nuntarih ve sayılı kararı ile onaylanmıştır.

Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Prof. Dr. Aybala ÇAYIR

İmza

TEŞEKKÜR SAYFASI

Bu tezin hazırlanmasında değerli katkılarıyla bana her konuda yol gösteren danışmanım Prof. Dr. Aysu Altaş'a, değerli fikirleriyle tezimin gelişmesine yardımcı olan keşif yürüyüşlerine katılmam için fedakarlık gösteren ve bana her durumda destek olan sevgili eşim Büşra Göç'e, moral ve motivasyon kaynağım olan oğlum Çağatay Göç'e, tezimi geliştirmemde yardımlarını esirgemeyen ağabeyim Arş. Gör. Dr. Kubilayhan Göç'e, bu tezde yer alan rotaların keşfinde bana öncülük eden Aksaray Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü'nün kurucusu Avni Aydede Gökçe'ye en içten teşekkürlerimi sunarım.

ÖZET

Turizm faaliyetlerine katılan insanlar için yeni destinasyonlar, farklı kültürler tanıma isteği en büyük motivasyon kaynaklarından biridir. Bu durum onları alternatif turizm türleri aramaya yöneltmiştir. Bu isteğin sonucunda ortaya çıkan önemli bir turizm türü doğa yürüyüşü turizmidir. Bu turizm türü, sürdürülebilir turizm anlayışının bir parçası olarak kabul edilmekte ve çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlamaktadır. Türkiye’de popüler birçok doğa yürüyüşü rotası bulunmasına rağmen doğa dostu turistler her zaman yeni bölgeler aramaktadır. Aksaray bu isteğe cevap verebilecek birçok doğa yürüyüşü rotası potansiyeline sahiptir ancak turizm açısından yeterince değerlendirilememiştir. Bu çalışma, Aksaray ilinde doğa yürüyüşü turizminin potansiyelini incelemektedir. Çalışmanın temel amacı, Aksaray ilinde henüz keşfedilmemiş doğa yürüyüşü rotalarını tespit ederek, bu rotaları turizme kazandırmaktır. Araştırma kapsamında öncelikle literatür taraması yapılmıştır. Araştırmacı yerel doğa sporları kulüplerine dahil olmuş ve alan araştırmaları yapmıştır. Bölgenin mevcut turizm altyapısı ve potansiyel doğa yürüyüşü rotaları analiz edilmiştir. Özellikle İhlara Vadisi gibi bilinen rotaların dışında Merkez, Gülağaç, Güzelyurt ilçeleri sınırlarında yer alan Kızılkaya, Doğanlar, Çatalsu, Iısu, Yenipınar Köyleri, Helvadere ve Demirci Beldeleri gibi henüz turizme açılmamış alanlar üzerinde durulmuştur. Bu çalışmada, katılımlı gözlem yöntemi kullanılmıştır. Araştırmacı, Aksaray’da faaliyet gösteren bir Dağcılık ve Doğa Sporları Kulübü’ne katılarak bizzat rotaları yürümüştür. Yürüyüşler sırasında araştırmacı rotaların üzerinde ve yakınında bulunan doğal güzellikleri, tarihi yapıları, yeryüzü şekillerini, yerleşim yerlerinde turistlerin faydalanabileceği imkânları not etmiştir. Rotalar teknolojik cihazlar kullanılarak araştırmacı tarafından kaydedilmiştir. Doğa yürüyüşü sırasında çekilen fotoğraflara, oluşturulan haritalara ait görsellere çalışmada yer verilmiştir. Yapılan araştırmalar, değerlendirmeler ve doğa yürüyüşleri sonucunda Aksaray’ın keşfedilmemiş 8 doğa yürüyüşü rotası belirlenmiştir. Toplanan veriler analiz edilmiş, değerlendirilerek sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: trekking, hiking, doğa yürüyüşü, doğa turizmi, Aksaray

Bilim Kodu : 116903

Sayfa Adedi : 80

Yazar : Serdar GÖÇ

Danışman : Prof. Dr. Aysu ALTAŞ

ABSTRACT

The desire to explore new destinations and different cultures is one of the biggest sources of motivation for people attending tourism activities. This situation has led them to look for alternative types of tourism. An important alternative tourism form that can cover this desire is hiking tourism. Nature tourism contributes to environmental, social and economic sustainability goals and this tourism form considered to be a part of sustainable tourism. Although there are many popular hiking routes in Türkiye, nature-friendly tourists are always looking for new regions. Aksaray has many potential hiking routes that can meet this demand however these routes have not been fully assessed in terms of tourism. This study examines the potential of hiking tourism in Aksaray province. The main goal of the study is to identify undiscovered hiking routes in Aksaray province and to uncover the potential of these routes to be touristification. Within the scope of the study, the existing tourism infrastructure and potential hiking routes of the region were analyzed by using literature review, field research and joining local nature sports clubs. In particular, apart from the known routes such as Ihlara Valley, areas that have not been opened to tourism such as Kızılkaya, Doğantarla, Çatalsu, Ilısu, Yenipınar Villages, Helvadere, Demirci Towns that are located in the boundaries of Central, Gülağaç and Güzelyurt districts were focused on. In this study, participant observation method was used. The researcher joined a Mountaineering and Nature Sports Club operating in Aksaray's Central district and hiked the routes himself. Researcher noted the natural beauties, historical structures, landforms on or near the route and opportunities that tourists can benefit from in the settlements. Routes were recorded by the researcher using technological devices. Photographs taken during the hikings and visuals regarding created maps are included in the study. Considering the researches, evaluations and nature walks, 8 undiscovered hiking routes of Aksaray were determined. The collected data was analyzed, evaluated and presented.

Key Words: trekking, hiking, nature walk, nature tourism, Aksaray

Science Code : 116903

Number of Pages : 80

Author : Serdar GÖÇ

Supervisor : Prof. Dr. Aysu ALTAŞ

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKLARI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	I
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI	II
JÜRİ ONAY SAYFASI	III
TEŞEKKÜR SAYFASI	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
İÇİNDEKİLER	VII
FOTOĞRAF DİZİNİ	IX
HARİTALAR LİSTESİ	X
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	3
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	3
1.1. Doğa Turizmi Kavramı	3
1.2. Doğa Turizminin Önemi	3
1.2.1. Çevresel Farkındalık ve Koruma Bilinci	3
1.2.2. Ekonomik Katkıları	4
1.2.3. Sosyal ve Kültürel Faydaları	4
1.2.4. Sağlık ve Refah	4
1.3. Doğa Yürüyüşü	4
1.3.1. Doğa Yürüyüşü Nedir?	4
1.3.2. Doğa Yürüyüşü Çeşitleri	5
1.3.2.1. Trekking	6
1.3.2.2. Hiking	6
1.3.2.3. Rotalı yürüyüş	6
1.3.2.4. Rotasız Yürüyüş	6
1.3.2.5. Kanyonda Trekking	7
1.3.3. Doğa Yürüyüşü Zorluk Seviyeleri	7
1.3.3.1. Zorluk Seviyesi 1	7
1.3.3.2. Zorluk Seviyesi 2	7
1.3.3.3. Zorluk Seviyesi 3	7
1.3.3.4. Zorluk Seviyesi 4	8
1.3.3.5. Zorluk Seviyesi 5	8
1.3.3.6. Zorluk Seviyesi 6	8
1.4. Doğa Yürüyüşü Turizmi	8
1.4.1. Dünyadaki Doğa Yürüyüşü Rotaları	9
1.4.1.1. Annapurna	9
1.4.1.2. Inca Trail	9
1.4.1.3. GR20	9

1.4.1.4. El Camino	10
1.4.1.5. Routeburn	10
1.4.2. Türkiye’deki Doğa Yürüyüşü Rotaları	10
1.4.2.1. Likya Yolu	10
1.4.2.2. Ballıkayalar Milli Parkı	11
1.4.2.3. Frig Vadisi Yolu	11
1.4.2.4. Kaçkar Dağları	11
1.5. Aksaray	12
1.5.1. Aksaray Tarihi	12
1.5.2. Aksaray Ekonomisi	13
1.5.3. Aksaray’ın Coğrafi Yapısı ve İklimi	14
1.5.4. Aksaray’ın Turizmi	14
İKİNCİ BÖLÜM	17
ARAŞTIRMA	17
2.1. Araştırmanın Amacı	17
2.2. Araştırma Yöntemi	18
2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları	19
2.4. Araştırmanın Bulguları	19
2.4.1. Merkez İlçe/Helvadere Beldesi	20
2.4.1.1. Yenipınar - Helvadere Beldesi Rotası	20
2.4.2. Güzelyurt	25
2.4.2.1. Dipsiz - Ilısu - Ihlara Beldesi Rotası	25
2.4.2.2. Kızıl Kilise -Manastır Vadisi Rotası	31
2.4.2.3. Güzelyurt-Arianzus-Manastır Vadisi Ring Rotası	36
2.4.2.4. Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt Rotası	42
2.4.3. Gülağaç	47
2.4.3.1. Doğantarla -Güvercin Kayası - Çatalsu Rotası	48
2.4.3.2. Kızılkaya - Demirci Beldesi Rotası	52
2.4.3.3. Demirci Beldesi - Bakı Gölü Rotası	56
SONUÇ VE ÖNERİLER	61
KAYNAKÇA	67
AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU	70

FOTOĞRAF DİZİNİ

Fotoğraf 1. Yenipınar Köyü Rota Başlangıcı	22
Fotoğraf 2. Yenipınar - Helvadere Patika Yolu	23
Fotoğraf 3. Yenipınar - Helvadere Ormanlık ve Patika Yolları	23
Fotoğraf 4. Nora Antik Kenti'nde Bulunan Bir Kalıntı	24
Fotoğraf 5. Helvadere'den Hasan Dağı Manzarası	24
Fotoğraf 6. Dipsiz Kanyonu ve Şelalesi	28
Fotoğraf 7. Gelinkaya Şelalesi	29
Fotoğraf 8. Dipsiz Kanyon Parkuru	29
Fotoğraf 9. Patika Yol ve Doğa Turistleri	30
Fotoğraf 10. Melendiz Çayı'nı Geçen Doğa Turistleri	30
Fotoğraf 11. Kızıl Kilise	33
Fotoğraf 12. Kızıl Kilise Orman Geçişi	34
Fotoğraf 13. Manastır Vadisi Patika Yolu	34
Fotoğraf 14. Manastır Vadisi Dere Yatağı	35
Fotoğraf 15. Kızıl Kilise - Manastır Vadisi Rotası Ormanlık Alan	35
Fotoğraf 16. Manastır Vadisi Oyma Kayalar	39
Fotoğraf 17. Manastır Vadisi Dere Yatağı	40
Fotoğraf 18. Manastır Vadisi Tarihi Yerleşim Yeri	40
Fotoğraf 19. Manastır Vadisi Kayalık ve Sulak Alan	41
Fotoğraf 20. Kayalık Patika	41
Fotoğraf 21. Rotada Bulunan Patika Yol	44
Fotoğraf 22. Rotada Yer Alan Dik Bir Yamaç	44
Fotoğraf 23. Akyamaç Ağaçlık ve Çalılık Yürüyüş Parkuru	45
Fotoğraf 24. Akyamaç'tan Güzelyurt Manzarası ve Yürünecek Olan Parkur	45
Fotoğraf 25. Yüksek Kilise ve Kayalar ile Çevrili Yolu	46
Fotoğraf 26. Yüksek Kilise	46
Fotoğraf 27. Güzelyurt Göleti	47
Fotoğraf 28. Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalı Yürüyüş Başlangıç Yolu	49
Fotoğraf 29. Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalı Ağaçlık ve Kayalık Parkur	50
Fotoğraf 30. Rota Üzerinde Bulunan Mamasın Baraj Gölü	50
Fotoğraf 31. Sulak ve Ağaçlık Alan	51
Fotoğraf 32. Güvercin Kayası	51
Fotoğraf 33. Kızılkaya Köyündeki Terkedilmiş Tarihi Yerleşim Yeri	54
Fotoğraf 34. İp İstasyonu Kuran Doğa Turistleri	54
Fotoğraf 35. Ormanlık Alan	55
Fotoğraf 36. Demirci Rotası Parkuru	55
Fotoğraf 37. Demirci Rotası Başlangıç Bölümü	58
Fotoğraf 38. Demirci Göletinde Balık Turan Bir Vatandaş	58
Fotoğraf 39. Zindanlık Tepe	59
Fotoğraf 40. Parkur Üzerindeki Sulak Alan	59
Fotoğraf 41. Demirci Göleti	60
Fotoğraf 42. Parkurun Bitiş Noktasında Bulunan Bakı Gölü	60

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1. Yenipınar - Helvadere Doğa Yürüyüşü Haritası	20
Harita 2: Dipsiz - Ilısu - İhlara Doğa Yürüyüşü Haritası	25
Harita 3: Dipsiz - Ilısu - İhlara Doğa Yürüyüşü Alternatif Başlangıç Haritası	26
Harita 4. Kızıl Kilise - Manastır Vadisi Doğa Yürüyüşü Haritası	31
Harita 5. Güzelyurt - Arianzus - Manastır Vadisi Ring Doğa Yürüyüşü Rotası	37
Harita 6. Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt Doğa Yürüyüşü Rotası	42
Harita 7. Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalsu Doğa Yürüyüşü Rotası	48
Harita 8. Kızılkaya - Demirci Doğa Yürüyüşü Rotası	52
Harita 9. Demirci Beldesi - Bakı Gölü Doğa Yürüyüşü Rotası	56

GİRİŞ

Bireylerin yeni destinasyonlar ve farklı kültürler tanıma isteği, bireyleri alternatif turizm türleri aramaya yöneltmiştir. Bunlardan biri de doğa yürüyüşü turizmidir. Doğa yürüyüşü, turistler için gidilecek destinasyonun coğrafi kimliğini, doğasını gözler önüne serebilecek en önemli motivasyon kaynaklarından biridir. Doğa yürüyüşü turizmi günümüzde dünya çapında birçok kişi için özel ilgi alanı olup, bu turizm çeşidi için oluşturulan pek çok rota mevcuttur. Doğa yürüyüşü sporunun ve turizmin birleşerek destinasyon tanıtımlarında aktif bir rol oynamaya başlaması ve insanların söz konusu destinasyonun doğa yürüyüşü rotalarını tanıyarak keşfetmesi doğa yürüyüşü turizminin değerini artırmıştır (Ön, Kurnaz ve Güzel, 2024).

Doğa yürüyüşü, bireylerin vakitlerini doğa ile iç içe geçirmelerine olanak sağlarken, aynı zamanda fiziksel olarak aktif olmalarına, farklı kültürler tanımalarına, farklı bölgelerde çeşitli floralar görmelerine, bölgenin tarihi ve sosyolojik özelliklerini gözlemleyebilmeyi, çeşitli uygarlıklara ait arkeolojik alanları ziyaret etmelerine, bölgenin sahip olduğu doğal güzellikleri görmeye, çeşitli gruplara dahil olarak insanların sosyalleşmelerine, insanların günlük yaşamlarından uzaklaşarak ruhen rahatlamalarına olanak sağlamaktadır. Doğa yürüyüşü etkinlikleri bahsedilen faydalar gibi birçok avantaj sağlarken, bireyler kendilerine uygun olan doğa yürüyüşü çeşitlerinden seçerek kendi beceri, teknik malzeme ve fiziksel özelliklerine göre bu etkinliği gerçekleştirebilmektedir. Bu esneklikten dolayı birçok doğa sever doğa yürüyüşü turizmini tercih etmektedir (Çetinkaya, 2014).

Aksaray, Kapadokya bölgesinin bir parçası olması sebebi ile çokça turist çekmektedir. Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından işletme belgesi verilen Aksaray'daki tesislerde 2023 yılında 156578 turist konaklamıştır. Aksaray Belediyesi tarafından işletme belgesi verilen tesis ve konaklama istatistikleri verilerine göre ise Aksaray'da 2022 yılında 46189 turist konaklamıştır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2024). Ancak kültürel mirası ve tarihi yapısının yanında doğası da turizm için potansiyel taşımaktadır. Doğa yürüyüşü turizmi, doğa ve turizmin kesiştiği noktadır. Aksaray ilinde turizme kazandırılabilen pek çok doğa yürüyüşü rotası bulunmaktadır. Profesyonel olarak planlanacak bu rotalar ile doğa

yürüyüşü turizmi Aksaray destinasyonu için alternatif turizm çeşidi olarak önem kazanabilir. Bu sayede doğa yürüyüşü turizmi destinasyonun pazarlanmasında önemli bir katkı sunabilir. Doğa yürüyüşü turizmi için en bilinen ve ideal rota olan İhlara Vadisi'ne alternatif rotalar oluşturmak mümkündür. Bu çalışmada turizme kazandırılacak bu rotalardan bazıları belirlenmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Doğa Turizmi Kavramı

Doğa turizmi, doğal çevrelerde gerçekleştirilen ve genellikle doğa ve kültürel kaynakları koruma bilinciyle yapılan seyahat ve etkinlikleri ifade eder. Bu turizm türü, doğanın sunduğu güzellikleri ve biyolojik çeşitliliği deneyimlemeyi amaçlar. Doğa yürüyüşleri, kampçılık, kuş gözlemi, dağcılık, rafting ve dalış gibi aktiviteler doğa turizmi kapsamında değerlendirilebilir (Ön, Kurnaz ve Güzel, 2024). Doğa turizmi, sürdürülebilir turizm anlayışının bir parçası olarak kabul edilir ve çevresel, ekonomik ve sosyal sürdürülebilirlik hedeflerine katkı sağlar (Köroğlu ve Karaman, 2014).

1.2. Doğa Turizminin Önemi

Doğa turizmi hem bireysel hem de toplumsal düzeyde birçok fayda sağlayan önemli bir turizm türüdür. Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ve korunması açısından kritik bir rol oynar (Köroğlu ve Karaman, 2014). Bu bağlamda, doğa turizminin desteklenmesi ve geliştirilmesi hem çevresel hem de ekonomik sürdürülebilirlik hedeflerine ulaşmada kilit öneme sahiptir. Bu tez, doğa yürüyüşü rotaları üzerinden doğa turizminin potansiyelini ve önemini inceleyerek, bu alandaki uygulamalara katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Doğa turizminin gerçekleştirildiği bölgelerde sağladığı katkılar çevresel, ekonomik, kültürel ve bireysel boyutlarda şöyle sıralanabilir:

1.2.1. Çevresel Farkındalık ve Koruma Bilinci

Doğa turizmi, katılımcılara doğal alanların korunması gerektiği bilincini aşılar. Turistler, doğal habitatları ziyaret ederek ve doğayla etkileşime girerek çevresel sorunların farkına varırlar (Ön, Kurnaz ve Güzel, 2024). Bu farkındalık, doğal kaynakların korunması ve

sürdürülebilir kullanımına yönelik bireysel ve toplumsal sorumlulukları artırır (Köroğlu ve Karaman, 2014).

1.2.2. Ekonomik Katkılar

Doğa turizmi, yerel ekonomilere önemli katkılar sağlamaktadır. Turistlerin konaklama, yeme-içme, rehberlik hizmetleri ve çeşitli aktiviteler için yaptıkları harcamalar, yerel işletmelerin gelirlerini artırmakta aynı zamanda, doğa turizmi istihdam olanakları yaratarak yerel halkın yaşam standartlarını da yükseltmektedir (Köroğlu ve Karaman, 2014).

1.2.3. Sosyal ve Kültürel Faydalar

Doğa turizmi, kültürel etkileşim ve anlayışın gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Turistler, ziyaret ettikleri bölgelerin yerel halkıyla etkileşime girerek kültürel zenginlikleri keşfetmekte ve paylaşmaktadır. Bu durum, kültürel mirasın korunmasına ve geleneksel yaşam biçimlerinin sürdürülebilirliğine destek olmaktadır.

1.2.4. Sağlık ve Refah

Doğa turizmi, fiziksel ve zihinsel sağlığa olumlu etkilerde bulunur. Doğal ortamlarda yapılan aktiviteler, stresin azalmasına, fiziksel kondisyonun artmasına ve genel refah seviyesinin yükselmesine yardımcı olur. Özellikle doğa yürüyüşleri, temiz hava ve fiziksel aktivite sayesinde bireylerin sağlıklı yaşam alışkanlıkları kazanmalarını teşvik eder (Ön, Kurnaz ve Güzel, 2024).

1.3. Doğa Yürüyüşü

1.3.1. Doğa Yürüyüşü Nedir?

Trekking ve hiking genel olarak doğada gerçekleştirilen yürüyüşlere verilen addır. İngilizce kökenlidirler. Temelinde çeşitli yük hayvanları yardımı ya da bireylerin kendi yüklerini taşıdığı şekillerde yapılan dağ, orman ve akarsu geçişleri ile patikalarda ve dere yataklarında yapılan yürüyüşlerdir. Temelinde spor olarak nitelendirilen bu aktiviteler çeşitli zorluklar barındırması sebebiyle meydan okuyucu olabilmektedir. Tarihine de

bakıldığında 19. yy. da beliren natüralist akımla birlikte insanların doğayı gözlemleme, keşfetme ve doğa ile iç içe olmak istemeleri nedeniyle, insanlar doğaya dönmüş ve bu amaçlar doğrultusunda doğa yürüyüşü grupları, hatta kulüpleri oluşmuştur. Genelde fiziksel olarak aktif kalmak, çeşitli doğa unsurlarını fotoğraflamak, doğa ile iç içe kalmak, bilinmeyi keşfetmek, temiz hava almak gibi birçok nedenle doğada yürüyüşler yapılmaktadır (Şahin, 2006).

Doğa turizmi çeşitlerinden biri olan doğa yürüyüşü; genellikle uzun süren ve uzun mesafeli yürüyüşleri, köy ziyaretlerini, doğa ile baş başa kalma fırsatını, doğal güzellikleri görmek ve doğal yapıyı inceleyerek yaban hayatını gözlemlemeyi ve çeşitli beceriler kullanarak akarsuları ve nehirleri geçmek, dağları aşmak, ateş yakmak, kamp yapmak gibi doğada maceraları deneyimlemeyi içeren birtakım aktivitelerdir (Yılmaz, 2008).

Doğa yürüyüşü turizmi bireysel, küçük gruplar ya da bu işi profesyonel anlamda yapmakta olan tur şirketleri ile yapılabilir. Tur şirketleri tercih edilmeyecekse mutlaka deneyimli doğa yürüyüşü rehberlerinden yararlanılmalıdır. Günümüzde genellikle turizm acenteleri belirli rotaları içeren yürüyüşler düzenlemektedir. Bu yürüyüşler gidilen bölgelere turizm geliri sağlamak ve bölgelerin gelişmesine yardım etmektedir. Çeşitli doğa yürüyüşü çeşitleri ve bu çeşitlere göre zorluk dereceleri vardır.

Doğa yürüyüşü genellikle trekking ve hiking olarak adlandırılrsa da birçok çeşidi bulunmaktadır. Trekkingin kökenine baktığımızda yürüyüş grubu içerisinde rehber, öncü, artçı, aşçı, turistlerin eşyalarını taşıyan binek hayvanlar ve çadır gibi konaklama için gerekli malzemelerden sorumlu insanlar bulunur. Bu gruplarda doğaseverlerin yapması gereken doğanın tadını çıkarmak ve yürümektir. Günümüzde çoğunlukla doğaseverlerin katıldığı yürüyüşlerde herkes kendi eşyalarını taşısa da dünyanın farklı bölgelerinde hala bahsedilen grup yürüyüşleri de yapılmaktadır (Yenirotalar, 2022).

1.3.2. Doğa Yürüyüşü Çeşitleri

Trekking, Hiking, Rotasız Yürüyüş, Rotalı Yürüyüş, Kanyonda Trekking olmak üzere yaygın olarak bilinen 5 adet türü vardır. Bunlar;

1.3.2.1. Trekking

Trekking, doğayı keşfetmek ve çeşitli doğal güzellikleri seyretmek ve doğada kısa da olsa konaklamak amacıyla yapılan bir yürüyüş çeşididir. Genellikle el değmemiş ve yabani yaşamın hüküm sürdüğü bölgelerde ve dağlık patika yollarda gerçekleştirilir (Decathlon Blog, 2022). Bu doğa yürüyüşü için katılımcıların konaklamaya uygun ve doğa koşullarına dayanıklı ekipmanlara ihtiyacı vardır. Günlük yürüyüş sonrasında planlanan alanda kamp kurulup konaklama yapılır. Ertesi gün doğa yürüyüşüne devam edilir. Bu doğa yürüyüşü çeşidi parkur ve katılımcıların özelliklerine göre günlerce sürebilir.

1.3.2.2. Hiking

Önceden belirlenmiş bir rota üzerinde doğa severler için dikkat çekici dağ, ova, orman ya da akarsu gibi çeşitli coğrafyalarda yapılabilen genellikle günübirlik doğa yürüyüşleridir.

1.3.2.3. Rotalı yürüyüş

Doğa yürüyüşünün kampli ve günlerce süren çeşididir. Bu doğa yürüyüşü çeşidinde doğaseverler parkura başlamadan ayrıntılı olarak rotanın haritasına sahiptir. Nerede konaklanacağı, hangi yolların takip edileceği ve nerelerde mola verileceği ayrıntılı olarak planlanmıştır. Türkiye'deki rotalı yürüyüş parkurlarından en ünlüsü olan Likya Yolu hem yerli turistlerin hem de yabancı turistlerin ilgisini çeken en güzel örnektir (Decathlon Blog, 2022).

1.3.2.4. Rotasız Yürüyüş

Doğada macera arayan doğaseverlerin tercih ettiği bu yürüyüş çeşidinin temel amacı keşiftir. Daha önceden belirlenen bir rota olmaması sebebiyle doğa yürüyüşleri içerisindeki en tehlikeli yürüyüş çeşididir. Her ne kadar rota yürüyüşçülerin anlık kararına göre şekillense de yürüyüşçüler parkura başlamadan önce kusursuz bir ön çalışma yapmalıdır (Decathlon Blog, 2022). Doğada karşılaşılabilecek potansiyel tehlikeler için

hazırlık yapılmalıdır. Bu yürüyüş çeşidi için profesyonel ekipmanlar ve yeteri kadar yiyecek, içecek hayati öneme sahiptir.

1.3.2.5. Kanyonda Trekking

Akarsu, nehir yataklarında, bazen de su içerisinde yapılan doğa yürüyüşleridir. Kanyonda trekking aynı zamanda içerisinde tırmanış, yüzme gibi farklı faaliyetlerde içerdiğinden oldukça yorucudur. Bu nedenlerden dolayı bu yürüyüş çeşidini genellikle deneyimli turistler ve profesyonel sporcular tercih etmektedir (Decathlon Blog, 2022).

1.3.3. Doğa Yürüyüşü Zorluk Seviyeleri

Doğa yürüyüşü aktivitesinde engebe, iniş, tırmanış, yürünecek alanın özellikleri ve yürüyüş süresi göz önüne alınarak çeşitli zorluk seviyeleri vardır. Bu zorluk seviyeleri 1'den 6'ya kadar sınıflandırılmıştır (Durmuş, vd., 2007'den aktaran Tekin, 2017, s. 381). Yürüyüş parkurları zorluk seviyelerine göre şu şekilde sıralanabilir:

1.3.3.1. Zorluk Seviyesi 1

Yürüyüş parkur eğimi genel olarak düz olan bu rotalarda, çıkışlar 100 metreyi aşmamaktadır. Patikalar geniştir ve yürüyüş süresi genellikle 2 saati geçmemektedir. Yeni başlayanlar ve sağlık sorunu olmayan herkes bu parkurlarda rahatlıkla yürüyebilir.

1.3.3.2. Zorluk Seviyesi 2

Doğa yürüyüşü için seçilen parkurda eğim genel olarak az olsa da 300 metreyi geçmeyen çıkışlar olabilmektedir. Bu seviyenin seviye 1'den en belirgin farkı yürüyüş süresinin biraz daha uzun olmasıdır. Yürüyüşler en fazla 3,5 saat sürer ve daha önce birkaç hafif yürüyüşe katılanlar için uygundur.

1.3.3.3. Zorluk Seviyesi 3

Bu seviyede parkur eğimi artmakta, çıkışlar ve inişler 500 metreye kadar ulaşmaktadır. Dar patikalar, sulak zeminler ve sık ormanlık alanlardan geçilebilmektedir. Yürüyüş süresi 5 saati bulmaktadır. İyi kondisyona sahip ve yürüyüş deneyimi olan katılımcılar için uygundur.

1.3.3.4. Zorluk Seviyesi 4

Parkur eğiminin belirgin şekilde arttığı bu seviyede, çıkışlar 700 metreye ulaşabilmektedir. Parkur üzerindeki patikalar bozulmuş ya da kaybolmuş olabilir, ormanlık alanlar daha yoğundur ve kayalık arazilerde yürüyüş yapılır. Yürüyüş süresi 6,5 saati geçmeyen bu seviye, sportif ve fiziksel olarak güçlü yürüyüşçülere tavsiye edilir.

1.3.3.5. Zorluk Seviyesi 5

Toplam yürüyüş süresi 8 saate kadar çıkabilen bu parkurlarda oldukça zorlu eğimlere sahip olan bölgeler bulunmaktadır. Bu bölümlerde çıkışlar 1.000 metreyi geçebilir. Bu seviyede patika olmayan, taşlık ve kayalık arazilerde, zorlayıcı ormanlık alanlarda ve sulak geçişlerin bulunduğu alanlarda yürünmektedir. Deneyimli bir rehber eşliğinde yapılması gereken bu yürüyüşler, kondisyonu yüksek ve tecrübeli kişilere uygundur.

1.3.3.6. Zorluk Seviyesi 6

En yüksek zorluk seviyesindeki bu parkurlar, eğimli ve uzun çıkış ve inişleri ile diğer seviyelerden ayrılmaktadır. Yürüyüş süresi 8 saati geçen bu parkurlar 1.500 metreye kadar yükseklik farkı içerebilmektedir. Zorlu arazilerde uzun süreli yürüyüşler gerektiren ve bazı durumlarda kamp yapılması gerekebilen bu seviyede Yürüyüş yapılması için tecrübeli, disiplinli ve yüksek kondisyonlu ve dikkat düzeyi yüksek katılımcılar gerektirir.

1.4. Doğa Yürüyüşü Turizmi

Doğa yürüyüşü turizmi, doğal çevreyi keşfetmek ve korumak için yapılan bir turizm türüdür. Bu tür turizm, doğal alanları ziyaret eden ve bu alanlarda yürüyüş yapan kişileri içerir. Doğa yürüyüşü turizmi, doğal çevrenin korunmasına ve sürdürülebilir turizm

ilkelerinin benimsenmesine yardımcı olur (Ön, Kurnaz ve Güzel, 2024). Yürüyüşçüler, doğal alanları ziyaret ederek ve bu alanlarda yürüyerek doğayı daha yakından tanıma ve anlama fırsatı bulurlar.

Doğa yürüyüşü turizmi hem bireysel hem de topluluk düzeyinde bir dizi fayda sağlar. Bireysel düzeyde, doğa yürüyüşü, fiziksel sağlığı iyileştirir, stresi azaltır ve genel yaşam kalitesini artırır. Topluluk düzeyinde, doğa yürüyüşü turizmi, yerel ekonomilere katkıda bulunabilir ve toplulukların doğal çevreyi koruma çabalarını destekler.

1.4.1. Dünyadaki Doğa Yürüyüşü Rotaları

Turistlerin dünya üzerinde tercih etmiş olduğu popüler ve bir o kadar da zorlu Doğa yürüyüşü rotalarından bazıları şunlardır:

1.4.1.1. Annapurna

Dünyanın çatısı olarak bilinen ve Nepal sınırları içerisinde yer alan bu rota muhteşem buzulları, gelişmiş turizm altyapısı ve eşsiz manzarası ile tanınmaktadır. Annapurna rotası, açık hava meraklıları için önde gelen küresel bir destinasyon olarak bilinmektedir. 7.600 kilometrekarelik bir alana yayılan Annapurna parkuru, 16 yerel idari birimde 89 bölgeyi kapsamaktadır. Temmuz 2023 - Mayıs 2024 dönemi arasında bu rotayı 177.182 yabancı turist ziyaret etmiştir (Worldexpeditions, 2024).

1.4.1.2. Inca Trail

Bu tarihi rota Peru'da yer almaktadır. Peru hükümetinin günlük 500 turist kısıtlaması nedeniyle rezervasyon yaptırmak gerekmektedir. Rotalı doğa yürüyüşe güzel bir örnektir. And Dağları'nı kapsayan bu yürüyüş rotası profesyonel ekipler ile 4 günde bitirilebilmektedir. Parkur antik kalıntılar olan Machu Picchu'da son bulmaktadır. Dünya çapında en ünlü rotalardan biridir (Turna.com Blog, 2022).

1.4.1.3. GR20

180 kilometre uzunluğunda olan bu rota Fransa'nın Korsika adasında yer almaktadır. Doğa severler tarafından tercih edilen GR20 rotası deneyimli yürüyüşçüler için bile uzun ve zordur. Doğa yürüyüşçüleri ortalama olarak 15 günde bu parkuru tamamlamaktadır. Denizden denize en iyi rota olduğu düşünülen bu parkuru her yıl 10.000 ile 20.000 turist tamamlamaktadır (Turna.com Blog, 2022).

1.4.1.4. El Camino

İspanya'nın kuzeyinde yer alan bu rota 780 kilometre uzunluğundadır. Bugüne kadar belirlenen 291 bölümden oluşan rotalardan bu parkurda yürünebilir. Bu parkurlarda tahminen yıllık 350.000 turist yürümektedir. Aziz Santiago'nun kemiklerinin yer aldığı katedralin bitiş noktası olan bu rota aynı zamanda inanç turizmi kapsamında da tüm dünyadan turist çekmektedir. 1993 yılında yapılan değerlendirme sonucunda UNESCO İnsanlık Mirası Listesine girmeye hak kazanmıştır (Biz Evde Yokuz , 2022).

1.4.1.5. Routeburn

Yeni Zelanda'da yer alan bu parkur 32 kilometre uzunluğundadır. Doğa yürüyüşçüleri tarafından 2 ya da 3 gün içerisinde tamamlanmaktadır. Harika doğası ve mükemmel manzarası ile birçok turisti cezbetmektedir. Parkur boyunca doğaseverlerin ihtiyaçlarını karşılayacağı birçok tesis yer almaktadır (Biz Evde Yokuz, 2022). Bu rotayı her yıl 10.000'den fazla turist ziyaret etmektedir.

1.4.2. Türkiye'deki Doğa Yürüyüşü Rotaları

Yerli ve yabancı birçok turistin Türkiye'de tercih ettiği doğa yürüyüşü rotalarından bazıları şunlardır:

1.4.2.1. Likya Yolu

Fethiye'den Antalya'ya kadar uzanan toplam 530 kilometrelik bir rotadır. Dünya çapında ünlü olan bu rota doğa severlere harika bir manzara ve müthiş bir deneyim yaşatmaktadır.

Doğaseverler genellikle kendilerine parkur belirleyerek bu rotanın bir kısmını yürümektedirler. 1999 yılında tarihçi Kate Clow tarafından keşfedilmiş, haritalandırılmış ve işaretlendirilmiştir. Türkiye’deki trekking rotaları arasında ortaya konan ilk uzun mesafeli parkurdur. Bu parkur dünya çapında birçok turisti çekmektedir. Her yıl 30.000 turistin ziyaret ettiği Likya Yolu, bazı kaynaklara göre dünyanın en iyi 10 doğa yürüyüşü rotası arasında yer almaktadır (Aksel, 2019).

1.4.2.2. Ballıkayalar Milli Parkı

Günübirlik doğa yürüyüşü turizmi için ideal alternatiflerden biridir. Kampçıların da sıkça tercih ettiği milli park, İstanbul’a yaklaşık 60 kilometre mesafede Kocaeli ilinde yer almaktadır. Milli parkta toplam 10 kilometre uzunluğunda doğa yürüyüşü parkuru yer almaktadır. Ballıkayalar Milli Parkı trekking parkuru ortalama 4 saate tamamlanabilecek bir rotadır fakat kanyon içerisinde doğa sporları severler için muhteşem doğal aktivite alanları yer almaktadır. Örneğin kanyon içinde sadece dere yatağından yürünebilecek 1,5 kilometrelik bir alan bulunmaktadır. Milli parkta yazın yüzülebilecek bir gölet ile şelale de yer almaktadır. Kaya tırmanışçılarının antrenman yaptığı kireç taşı kayalar da milli parkı ünlü yapan unsurlardan biridir (Etstur, 2024).

1.4.2.3. Frig Vadisi Yolu

Geniş bir coğrafyada yer alan Frig Vadisi Yolu, Yazılıkaya’yı merkez alarak batıda Kütahya, doğuda Ankara ve güneyde Afyonkarahisar şehirleri arasında yer alan bölgede yer almaktadır. Bu parkurun 3 ana kolu bulunmaktadır, rota üzerinde ATV, araba ve bisiklet yolları mevcuttur. Neredeyse her noktada Frig eserleri görülebilen bu rota 500 kilometre uzunluğundadır (Turizmguncel, 2017).

1.4.2.4. Kaçkar Dağları

Karadeniz’in yemyeşil yaylalarında doğa yürüyüşü yapmak isteyen doğa severler için en iyi rotalardan biri Kaçkar Dağları parkurudur. Yaklaşık 4 bin metre yüksekliğe uzanan

parkur; Rize amlıhemşin’den başlamaktadır. Bu rotada yaban çiçekleriyle süslü yaylalar, şelaleler ve buzul gölleri bulunmaktadır (Etstur, 2024).

1.5. Aksaray

1.5.1. Aksaray Tarihi

İç Anadolu Bölgesi’nde, Niğde, Konya ve Ankara’nın arasında konumlanan Aksaray’ın yüz ölçümü 7.626 kilometrekaredir. Tarihi Hitit kaynaklarına bakıldığında Aksaray ilinin adından “Kurşura” olarak bahsedilmektedir. İlk Çağ’da “Garsaura” olarak bilinmekteydi. Daha sonrasında, Kapadokya Kralı Archeleos döneminde yeniden inşa edilerek “Archelais” adını almıştır ki bu isim “Archeleos’un şehri” anlamına gelmektedir. Türklerin Anadolu’ya gelmesiyle birlikte, adı Türk diline uygun bir şekilde "Aksaray" olarak değişmiştir. Osmanlı arşivlerinde bazen “Aksara” şeklinde de geçmektedir. Aksaray, bin yıldan fazla bir süredir tarihini koruyan nadir şehirlerden biridir. Halk arasında ve Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesi’nde II. Kılıçarslan’ın yaptığı Beyaz Saray’dan adını aldığına dair bir rivayet bulunsa da bu bilginin resmî ve tarihsel bir temeli yoktur. Antik dönemde “Archelais” olarak bilinen şehir, son Kapadokya kralı Arkhelaos’un Garsuara adlı yerleşim bölgesini geliştirerek kurduğu düşünülmektedir. Roma İmparatoru I. Cladius, kente koloni ayrıcalığı tanıyarak, Anadolu'daki önemli yolların kavşak noktasındaki şehrin daha da gelişmesine katkı sağlamıştır. Şehir, Bizanslılar ile Müslüman Araplar arasında birçok kez el değiştirmiş ve 1071 Malazgirt Meydan Muharebesi'nden sonra Türk egemenliğine geçmiştir. Danişmendliler dönemine ait izlere rastlanan şehirde, örneğin Danişmend parası basılmıştır. Ancak günümüze ulaşmış bir örneği bulunmayan bu paralara karşılık, Hıçır yakınındaki Bekâr Sultan Türbesi, kümbet şeklinde inşa edilmiş ve Danişmendliler döneminden günümüze ulaşabilmiş önemli bir eserdir. 12. yüzyılın başlarında Arap saldırıları nedeniyle harabe olan şehir, II. Kılıç Arslan tarafından 1155-1192 arasında yeniden inşa edilmiştir. II. Kılıç Arslan, kenti çevreleyen surlarla donatarak, camii, medrese, çarşı ve hamamlar gibi yapılarla zenginleştirmiştir. Azerbaycan'dan getirdiği din bilginleri, zanaatkârlar ve tüccarları Aksaray’a yerleştiren II. Kılıç Arslan, bu sayede kenti Anadolu Selçuklu Devleti'nin önemli bir merkezi haline getirmiştir. Selçukluların ardından Karamanoğulları'nın egemenliğine geçen şehir, Eretna Beyliği'nin yönetiminde kısa bir süre kalmış ve ardından tekrar Karamanoğulları'nın kontrolüne girmiştir. Yıldırım Bayezid

tarafından 1396 yılında ele geçirilen Aksaray, Timur'un istilasından sonra tekrar Karamanoğulları'nın hakimiyetine girmiştir. Fakat 1467 yılında Fatih Sultan Mehmet döneminde, Aksaray kesin olarak fethedilmiş ve Osmanlı topraklarına katılmıştır (Gezimanya, 2019).

Aksaray, 1920 yılında il statüsü kazanmış ancak 1933 yılında çıkarılan özel bir kanunla, kendisinden daha küçük olan Niğde'ye bağlanmıştır. Ancak, 15 Haziran 1989 tarihinde tekrar Niğde'den ayrılarak yeniden il statüsü kazanmıştır. Aksaray'ın sınırları içinde yer alan Aşıklıhöyük, “Yenitaş Dönemi” kültürüne ışık tutan önemli bir arkeolojik alan olarak bilinir. Acemhöyük ise ilk Tunç Çağı'ndaki Asur ticaret kolonileri dönemini aydınlatan bir başka önemli arkeolojik alandır. Aksaray'a 46 kilometre uzaklıkta bulunan İhlara Vadisi, Hristiyanlık dönemi dinsel mimarlık ve resim sanatına ait önemli örnekleri içermektedir. Selime Beldesi yakınındaki küçük kilise ve katedral ile Helvadere'deki Yunan haçı şeklinde inşa edilmiş olan Kemerli Kilise, bu döneme ait değerli eserler arasında yer alır. Anadolu Selçukluları döneminde Aksaray, önemli bir üs olarak kabul edilmiş ve II. Kılıç Arslan tarafından 1170 yılında inşa edilen Aksaray Kalesi bu önemli dönemin bir izi olarak kalmıştır. Ancak günümüze sadece kaleye ait sur kalıntıları ulaşmıştır. Aksaray, tarihi ve kültürel zenginlikleriyle dikkat çeken bir şehirdir (Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2022).

1.5.2. Aksaray Ekonomisi

Aksaray'da ekonomik yaşam, tarım arazilerinin genişliği ve hayvancılık faaliyetlerinin yaygınlığı ile karakterize edilir. Nüfusun çoğunluğu bu sektörlerde çalışarak geçimini temin eder. Baklagiller, endüstriyel bitkiler, buğday, diğer tahıl çeşitleri ve sebze-meyve üretimi, tarımsal ürünler arasında öne çıkar. Koyun yetiştiriciliği, hayvancılıkta önemli bir rol oynarken, tiftik ve kıl keçisi yetiştiriciliği ile kümes hayvancılığı da dikkate değerdir. Sanayi üretimi, özellikle tarıma dayalı gıda, maden, otomotiv, metal eşya ve makine imalatı sektörlerindeki son yıllardaki yatırımlarla gelişme göstermiştir. Ayrıca, halı ve kilim dokumacılığı küçük beldelerde geleneksel bir el sanatı olarak sürdürülmektedir (Gezihocas, 2021).

1.5.3. Aksaray'ın Coğrafi Yapısı ve İklimi

Aksaray'ın coğrafi yapısı, genellikle düz ve bin metre civarında bir rakıma sahip arazilerden oluşur. Şehir, kuzeyden güneye uzanan geniş ovalarla kaplıdır ve Hasan Dağı ile Ekecik Dağı gibi yükseltiler, bölgenin coğrafi çeşitliliğini artırır. Tuz Gölü, Aksaray'ın kuzeybatı sınırında yer alır ve Türkiye'nin en büyük ikinci gölü olarak bilinir. Kapalı bir havza gölü olan Tuz Gölü'nün dışarıya akıntısı bulunmaz. Aksaray'ın iklimi, deniz etkisinden uzak karasal özellikler gösterir ve bu da gece ile gündüz arasında belirgin sıcaklık farklarına neden olur. Kışlar soğuk ve yağışlı, yazlar ise sıcak ve kurak geçer. Bölgenin bitki örtüsü, tarım için uygun olan mera, otlak ve çayırardan meydana gelir (Gezihocası, 2021).

Aksaray'ın kuzeybatı sınırını çevreleyen Tuz Gölü, Türkiye'nin en büyük ikinci gölüdür. Bu göl, dışarıya akıntısı bulunmayan kapalı bir havza gölüdür. Toplam yüzölçümü 1.500 km² olan Tuz Gölü'nün 400 km²'lik kısmı Aksaray il sınırları içindedir. Aksaray, merkez ilçesi ile birlikte toplamda sekiz ilçeden oluşur: Ağaçören, Eskil, Gülağaç, Güzelyurt, Ortaköy, Sarıyahşi, Sultanhanı ve Merkez bu ilçelerin adlarıdır (Aksaray Valiliği, 2020).

Aksaray'ın coğrafi konumu, tarım potansiyeli ve iklim özellikleri, şehrin ekonomik ve tarımsal faaliyetlerini şekillendirmekte ve bölgeyi benzersiz kılmaktadır.

1.5.4. Aksaray'ın Turizmi

Aksaray, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan ve tarihi ve doğal güzellikleriyle bilinen bir ildir. Aksaray, Kapadokya bölgesinin giriş kapısı konumunda olup, doğal ve tarihi güzellikleriyle turistler için cazip bir destinasyondur. Aksaray'da turizm, özellikle İhlara Vadisi özelinde doğa yürüyüşü ve kültürel turizm üzerine yoğunlaşmıştır. İlde Sultanhanı, Tepesi Delik Han, Alayhan, Ağzıkarahan olmak üzere 4 adet Kervansaray vardır. Aksaray'da Somuncu Baba, 2. Kılıçarslan, Tapduk Emre, Yunus Emre gibi Türk Büyüklerinin türbeleri ve Ulucami bulunmaktadır. Aksaray genelinde 21 adet Kilise, İhlara Vadisi ve yeraltı şehirleri mevcuttur. Aksaray'da turizm, yerel ekonomiye önemli bir katkı sağlar ve bölgenin doğal ve kültürel mirasının korunmasına yardımcı olur. Bu nedenle, Aksaray'da doğa yürüyüşü turizmi, sürdürülebilir turizmin önemli bir parçasıdır (Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2024).

Aksaray’da mevsimlere göre turistik etkinlikler değişiklik gösterir. Örneğin, bahar ve yaz aylarında doğa yürüyüşü ve kamp etkinlikleri popülerken, kış aylarında kar altındaki tarihi yerlerin güzelliği turistleri çeker. Ayrıca, Aksaray Üniversitesi’nin düzenlediği Turizm Haftası gibi etkinlikler de turizmi canlandırır (ASÜ, 2024).

Aksaray ve bölgedeki çevre illeri turizm sektöründe güçlendirmek ve stratejik adımlar atmak için yapılan bazı çalışmalar mevcuttur. Farklı kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılarak hazırlanan KOP Bölgesi Turizm Master Planı (2015) bu çalışmalara örnektir. Bu Master Plan; Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde olmak üzere 4 ili kapsamaktadır ve kapsamlı bir turizm strateji planıdır. Master plan; stratejik adımlar belirleyerek bölgenin turizm potansiyelini artırmak, sürdürülebilir turizm politikalarını geliştirmek ve bölgesel kalkınmayı desteklemek amacıyla hazırlanmıştır. Aksaray Bölgesi’nde gelişmesi öngörülen turizm türlerinden biri de doğa yürüyüşü turizmidir. Doğa turizm öğelerinden biri olan doğa yürüyüşünde İhlara Vadisi’nin önemli bir potansiyel taşıdığı tespit edilmiştir. Başlangıç- bitiş noktası Selime Katedrali – İhlara Yerleşmesi olan rotanın doğa yürüyüşü için kullanılması turizm tanıtımı açısından son derece önemlidir. (KOP Bölgesi Turizm Master Planı, 2015).

Aksaray’da bulunan doğa yürüyüşü rotalarından sadece İhlara Vadisi turizme kazandırılmasına rağmen birçok rota ziyaretçilere unutulmaz bir deneyim sunar. Bu rotalar, doğaseverlerin Aksaray’ın eşsiz manzaralarını ve doğal güzelliklerini keşfetmelerine olanak sağlamaktadır.

Aksaray’ın doğa yürüyüşü turizmi, potansiyelinin tam olarak kullanılmamasına rağmen Aksaray’ın turizm sektörüne önemli bir katkı sağlamaktadır. Her yıl binlerce turist, Aksaray’ın doğal güzelliklerini keşfetmek ve doğa yürüyüşü yapmak için bu bölgeyi ziyaret etmektedir. Doğaseverlerin bu ziyaretleri Aksaray’ın ekonomisine ve turizm sektörüne önemli bir katkı sağlamaktadır. Aksaray’ın doğa yürüyüşü potansiyeli, şehrin turizm sektörünü canlandırmakta ve doğaseverler için mükemmel bir destinasyon oluşturmaktadır. Bu potansiyel, Aksaray’ın doğal güzelliklerini keşfetmek ve doğa yürüyüşü yapmak isteyen herkes için büyük bir fırsat sunmaktadır. Aksaray, doğa yürüyüşü turizmi açısından Türkiye’nin en önemli destinasyonlarından biri olmaya adaydır ve gerekli yatırımlar ve tanıtımlar ile şehrin doğa yürüyüşü turizmi daha da gelişecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

ARAŞTIRMA

Bu araştırma, Aksaray ilindeki doğa yürüyüşü rotalarının incelenmesine yönelik olarak tasarlanmış bir dizi bilimsel yöntem izlenerek oluşturulmuştur. Bu bölümde, araştırmanın amacının ne olduğu, nasıl yürütüldüğü, hangi adımların izlendiği ve kullanılan araçların yanı sıra veri toplama süreçleri ele alınmıştır.

2.1. Araştırmanın Amacı

Son yıllarda Nevşehir’de ‘Discover Cappadocia’ ve ‘Hike and Fly’ gibi doğa yürüyüşü turizmini destekleyen projeler geliştirilmiştir. Aksaray da Kapadokya sınırları içinde olması sebebiyle gelişime açık bir bölgedir. Bu çalışma, Kapadokya’nın bir parçası olan Aksaray ilinde de doğa yürüyüşü turizmini alternatif bir turizm türü olarak desteklemek ve geliştirmek adına bir temel sağlamayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda, araştırma Aksaray’ın Kapadokya’nın batı kapısı olarak nitelendirilen, tarihi ve kültürel yapılarıyla turizm potansiyeli taşıyan Merkez, Güzelyurt ve Gülağaç ilçelerinde gerçekleştirilmiştir.

Bu araştırmanın amacı, Aksaray ilindeki doğa yürüyüşü rotalarının belirlenmesi, bu rotaların özelliklerinin ve potansiyellerinin değerlendirilmesi, doğa yürüyüşü turizmine katkı sağlayacak unsurların ortaya konulması ve sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde geliştirilmesine yönelik öneriler sunmaktır. Aksaray, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile birlikte doğal güzellikleri de barındıran bir il olarak, doğa yürüyüşü tutkunları için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda, bölgedeki mevcut ve potansiyel doğa yürüyüşü rotalarının incelenmesi ve bu rotaların turizmdeki rolünün analiz edilmesi hedeflenmektedir. Bu araştırma, Aksaray ilinin doğa yürüyüşü rotalarını detaylı bir şekilde inceleyerek, bölgenin turizm potansiyelini ortaya koymayı ve sürdürülebilir turizm gelişimine katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

2.2. Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada katılımlı gözlem yöntemi kullanılmıştır. İlk olarak doğa yürüyüşü ve ekoturizm başlıkları hakkında var olan literatür araştırılmış ve incelenmiştir. Bu araştırmaların yanı sıra Aksaray ilinin coğrafi, tarihi ve kültürel özelliklerine dair bilgiler toplanmıştır. Toplanan bilgiler sonucunda Aksaray ilindeki potansiyel doğa yürüyüşü rotaları keşif yürüyüşleri ile incelenmiş ve gözlemler yapılmıştır. Bu araştırmalar sonucunda belirlenen doğa yürüyüşü rotalarının güzergahları, zorluk seviyeleri, doğal, kültürel ve tarihi güzellikleri hakkında bilgi toplanmıştır.

Planlanan yürüyüş parkurlarının tehlike seviyesine göre, doğal yaşamda karşılaşılabilecek tehlikelere ve olası olumsuz durumlara karşı çeşitli ekipmanlar taşınmıştır. Bu ekipmanlar arasında elektroşok, biber gazı, ilk yardım çantası, çakı, düdük, fener, su, yiyecek, ateş başlatıcı, yağmurluk, paraşüt ipi, uyku tulumu, termal çarşaf ve power bank yer almaktadır. Aynı zamanda olası kayıp olma vakalarını engellemek için “Wikiloc” adlı uygulamanın gerçek zamanlı GPS paylaşma özelliği de kullanılmıştır.

2023 Eylül ile 2024 Eylül ayları arasında gerçekleştirilen bireysel ve 40 kişilik grup yürüyüşleri sonucunda çeşitli rotalar belirlenmiştir. Keşif yürüyüşleri sırasında, planlanan parkur uzunluğuna göre 70, 30 ve 10 litrelik çantalar kullanılmıştır. Yürüyüşler, bileği saran outdoor botlar, tozluk, baton, softshell pantolon, softshell mont, polar mont, polyester tişört ve bandana gibi uygun giyim ve ekipmanlarla gerçekleştirilmiştir.

Belirlenen doğa yürüyüşü rotaları GPS özellikli Redmi Note 8 Pro ve Huawei Watch GT 3 Pro model teknolojik cihazlar kullanılarak kayıt edilmiştir. Bu kayıtlar, Huawei Health, Wikiloc, Google Earth haritalama yazılımları kullanılarak haritalandırılmıştır. Doğa yürüyüşü rotaları sırasında Redmi Note 8 Pro ve Iphone 13 marka cihazlar ile parkurlar fotoğraflanmıştır. Toplanan veriler analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir. Son olarak tüm veriler ve çıkarımlar sonucunda sürdürülebilir turizm anlayışı çerçevesinde rotaların geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

2.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu tez, Aksaray ilinde keşfedilmemiş doğa yürüyüşü rotalarını araştırmaktadır. Araştırmanın sınırları aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

Coğrafi Sınırlar

Aksaray ilindeki doğa yürüyüşü rotalarını kapsayan araştırma yalnızca Aksaray Merkez, Güzelyurt ve Gülağaç ilçelerini içermektedir.

Doğa Yürüyüşü Rotaları

Araştırma, genel olarak bilinen ve popüler olan rotalar yerine, daha az bilinen veya keşfedilmemiş rotalar üzerine odaklanmaktadır. Bu araştırma, yalnızca doğa yürüyüşü rotalarını kapsamaktadır ve dağ yürüyüşü, orman yürüyüşü, kırsal yürüyüş, vadi yürüyüşü gibi çeşitli yeryüzü şekillerinde yapılan yürüyüşleri içermektedir.

Erişilebilirlik

Araştırma, genel halkın, turistlerin ve doğa severlerin erişebileceği ve gerekli güvenlik önlemleri alındığı takdirde gelişime açık olan rotaları kapsamaktadır.

Bu sınırlar, bu çalışmanın odaklanmasına yardımcı olarak daha yönetilebilir ve özgün bir çalışma yapılmasına yardımcı olmaktadır.

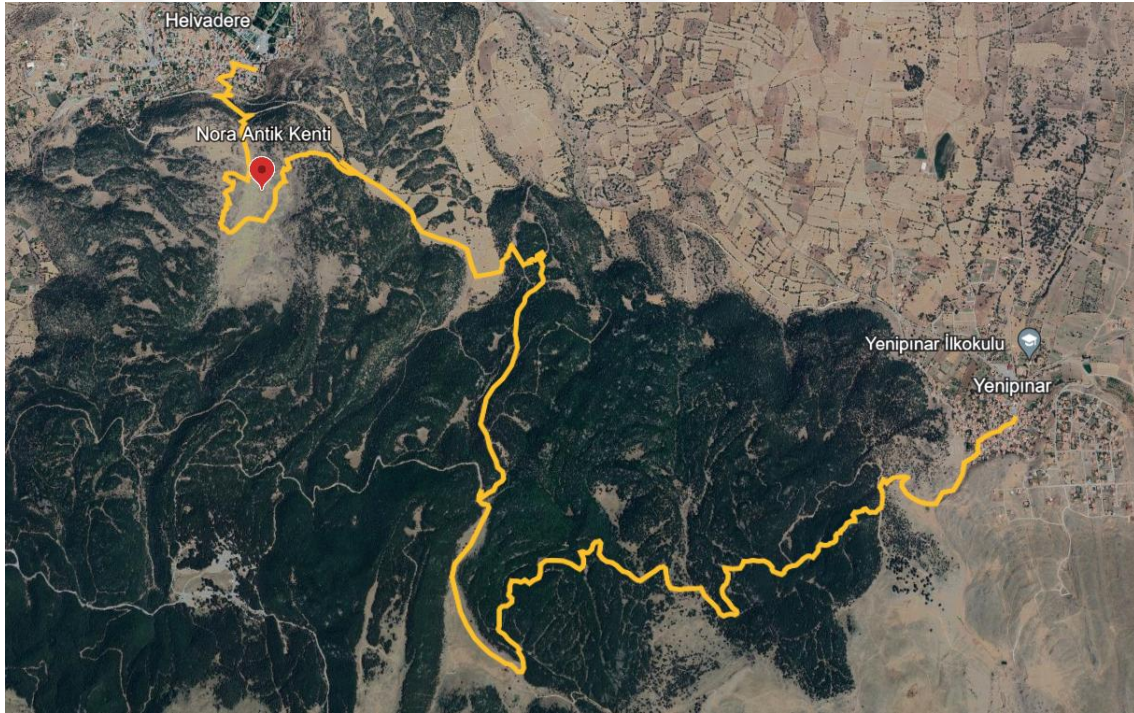
2.4. Araştırmanın Bulguları

Aksaray ilinde birçok turizm etkinliği yapılmasına karşın, harika doğa çeşitliliği yeterince tanıtılmamakta ve turizm potansiyeli tam anlamıyla kullanılamamaktadır bu durum doğa severleri de etkilemektedir. Günümüzce doğa yürüyüşü turizmi için seçilen popüler birkaç turistik merkez dışında, doğa yürüyüşü rotaları bilinmemektedir. Tamamen doğal kalmış doğa yürüyüşü rotalarından bazıları şunlardır;

2.4.1. Merkez İlçe/Helvadere Beldesi

Helvadere Beldesi, Aksaray merkez ilçesine bağlıdır. Merkeze uzaklığı 38 kilometre olan bu belde 1968 yılında belediye olmuştur. Hasan Dağı'nın kuzey eteklerinde yer alan bu yerleşim yeri zengin su kaynakları ile tanınmaktadır. Ayrıca, Nora adı verilen Hasan Dağı'nın eteklerinde bulunan Viran Şehir de hemen beldenin yakınında yer almaktadır. Belde sınırları içerisinde Kara Han, Sütlu Kilise, Kemer Kilise ve belde içerisinde Yeni Cami (Kilise) yer almaktadır (Turkcebilgi, 2022).

2.4.1.1. Yenipınar - Helvadere Beldesi Rotası

Harita 1. Yenipınar - Helvadere Doğa Yürüyüşü Haritası

Yenipınar-Helvadere Doğa Yürüyüşü rotası Helvadere beldesinin güney doğusunda bulunan Yenipınar Köyünden başlamaktadır. Yenipınar Köyü, bölgenin tarihi taş yapıları ve geleneksel mimarisi ile dikkat çeker. Köydeki yapılar, bölgenin tarihini ve kültürel mirasını yansıtmaktadır. Bu rota üzerinde ormanlık alanlar, tepeler, kayalık alanlar ve tarım arazileri bulunması nedeniyle genel olarak zor bir parkurdur. Yürüyüş rotası boyunca çam, ardıç ve meşe ağaçları ile kekik ve lavanta gibi maki bitkileri gözlemlenebilmektedir.

İlkbahar ve sonbahar mevsimleri yürüyüş için en uygun zaman olmasına rağmen; deneyimli turistler kar örtüsü ile zorluk derecesinin arttığı bu rotayı tercih edebilir. Yaz aylarında yüksek sıcaklıklar nedeni ile önerilmemektedir. Bu doğa yürüyüşü rotası genel olarak engebeli ve yer yer bitki örtüsünün sıklaşması nedeniyle turistleri zorlayabilmektedir. Yenipınar köyünün sınırları içerisinde yaklaşık 1,5 kilometre uzunluğunda kayalık patika takip edilerek ormanlık alana kadar tırmanılmaktadır. Orman içerisinde patika yollar takip edilerek bir süre ilerlendikten sonra, patika yolun bitmesi ve bitki örtüsünün sıklaşması ile Yenipınar-Helvadere doğa yürüyüşü rotasının en zorlayıcı bölümlerinden biri olan ve yaklaşık 4 kilometrelik tırmanış ve tepeden iniş bölümü gelmektedir. Tırmanış bölümünden sonra çalılık ve orman seyrekleşmeye başlamakta, ormanlık ve kayalık alandan düz bir alana inilmektedir. Etrafı ağaçlar ile çevrili toprak bir patika yaklaşık 3 kilometre takip edilerek parkurun en yüksek bölgesi geride bırakılmaktadır. Yenipınar-Helvadere doğa yürüyüşü rotasının son bölümünde 1,5 kilometrelik tarım arazileri arasında bulunan ulaşım amaçlı açılmış toprak patikadan yürünmektedir. Doğa yürüyüşünün bu bölümünden sonra Viran Şehir olan Nora Antik kentine varılmaktadır.

Helenistik dönemde yerleşim yeri olan bu antik kent, Nora, Viranşehir veya Mokisos olarak ifade edilmektedir. Kentte yaklaşık olarak 6. ve 7. yüzyıllarda inşa edilen yapı olarak sadece kiliseler yer almaktadır (Discover Cappadocia, 2024). Nora kenti bölümünde tarihi kalıntılar arasından geçerek yaklaşık 2 kilometre sonra Yenipınar-Helvadere doğa yürüyüşü rotası tamamlanmaktadır. Bu doğa yürüyüşü rotası 12,31 kilometre uzunluğunda ve yaklaşık 6 saatte tamamlanmaktadır.

Yenipınar Köyü-Helvadere Beldesi doğa yürüyüşü rotasını yürümek isteyen turistler Aksaray Merkez ilçesinden, Helvadere beldesine otobüs veya dolmuş ile yaklaşık 45 dakikada ulaşabilmektedir. Helvadere beldesinden Yenipınar köyüne dolmuş ile 10 dakikada ulaşmaktadır. Yenipınar'da köy kahvesi, bakkallar, haftalık pazar, camii bulunmaktadır. Helvadere beldesinde ise marketler, lokantalar, otel, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, kahvaltı ve çay bahçeleri, piknik alanları, camiiler hastane ve eczane bulunmaktadır. Helvadere beldesinde kiralık araç ya da ATV hizmeti bulunmadığından, bu ihtiyaç istenir ise Aksaray Merkez ilçesinden karşılanabilir.

Yenipınar Köyü - Helvadere Beldesi Doğa Yürüyüşü rotasını tercih eden turistler aynı zamanda bölgede yer alan Kara Han, Sütlü Kilise, Kemer Kilise, Yeni Cami, Helvadere Göleti, mevsiminde çilek tarlalarını ve lavanta bahçelerini de ziyaret edebilir.

Fotoğraf 1. Yenipınar Köyü Rota Başlangıcı

Fotoğraf 2. Yenipınar-Helvadere Patika Yolu

Fotoğraf 3. Yenipınar-Helvadere Ormanlık ve Patika Yolları

Fotoğraf 4. Nora Antik Kenti’nde Bulunan Bir Kalıntı

Fotoğraf 5. Helvadere’den Hasan Dağı Manzarası

2.4.2. Güzelyurt

Güzelyurt, Aksaray'ın bir ilçesidir. Aksaray merkeze 45 kilometre uzaklıkta bulunan bu ilçenin eski adı Rumca “güzel” ve “su” anlamlına gelmekte olan Gelveri'dir. Hristiyanlığın yayılması için çalışan Ortodoks mezhebinin büyük azizlerinden Nenizili Gregor Güzelyurt'u önemli bir merkez haline getirmiştir (Wikipedia, 2008).

Bölgede barış içerisinde yaşayan Türk ve Rum nüfusu Kurtuluş Savaşı'ndan sonra yapılan mübadele ile Güzelyurtlu Rumlar göç ederek Yunanistan'a, Yunanistan'dan gelen Türkler ise göç etmiş olan Rumların evine taşınmıştır. Gelveri evlerinde yaşayan Türkler tarihi değer taşıyan bu evleri restore edip korumuşlar ve turizme kazandırmışlardır. Güzelyurt'taki tarihi kemerli taş binalar ve kayadan oyma mekanlar, özenle gerçekleştirilen restorasyon çalışmalarının ardından butik otellere dönüştürülmektedir. Bu benzersiz tarihi evler, Güzelyurt'un zengin kültürel mirasını yansıtarak bölgeye gelen yerli ve yabancı turistlerin büyük ilgisini çekmektedir. Özgün mimari yapıları ve tarihi atmosferleriyle öne çıkan bu butik oteller, konuklarına eşsiz bir konaklama deneyimi sunmaktadır. Tarihi zenginlikleriyle dikkat çeken bu tesisler, konuklarına sadece konforlu bir konaklama değil, aynı zamanda Güzelyurt'un derin tarihini keşfetme fırsatı da sağlamaktadır (Kültür Portalı, 2022).

2.4.2.1. Dipsiz - Iısu - Ihlara Beldesi Rotası

Harita 2: Dipsiz - Iısu - Ihlara Doğa Yürüyüşü Haritası

Güzergâh başlangıcı Ilısu Köyünün doğu kısmında yer almaktadır. Bu bölge sulak bir alandır. Melendiz Çayı'nın beslediği Dipsiz Kanyon'u ve şelalesi bu bölgede bulunmaktadır. Çeşitli araçlar ile rotanın başlangıç rotasına ulaşıldıktan sonra, mutlaka görülmesi gereken dipsiz şelalesi ve kanyonu ziyaret edilmektedir. Dipsiz şelalesinden sonra sık, çalılık ve sulak bir bölge kullanılmaktadır. Rota Ilısu köyü yönünde devam etmektedir. Rota boyunca AFAD tarafından yapılan birçok köprü geçilmektedir. Yaklaşık olarak 2 kilometre sonra özellikle kış aylarında donması ve harika bir görüntü sergilemesi sebebiyle Gelinkaya Şelalesi ismini alan şelaleye varılmaktadır. Şelaleden sonra Ilısu köyüne, daha sonra Melendiz çayının şekillendirdiği kanyon takip edilerek Ihlara Beldesine varılmaktadır. Bu rotada akarsu geçişleri yer almaktadır. Dileyen doğa severler ve Doğa turistleri ip istasyonları kurarak, unutulmaz deneyimler yaşayabilmektedir. Daha kolay yolu tercih etmek isteyen doğa severler ve turistler sığ olan akarsu geçişlerinden ya da akarsu içerisinde bulunan geçişi kolaylaştırmak için yerleştirilen taşlardan geçiş yapabilmektedirler. 10.93 kilometre olan Dipsiz - Ilısu - Ihlara rotası yaklaşık olarak 5 saat sürmektedir. Rota boyunca çalılık alan, ormanlık alan ve bitki örtüsünün sık olduğu alanlar vardır. Rota genel olarak orta zorluktur.

Harita 3: Dipsiz - Ilısu - Ihlara Doğa Yürüyüşü Alternatif Başlangıç Haritası

Ilısu-Ihlara rotasına Ilısu köyünün kuzey - doğusunda yer alan ve yaklaşık 5 km uzunluğundaki patika yoldan da başlanabilir. Bu başlangıç rotası dik ve eğimli olduğu için

yürüyüş zorluğunu ve süresini arttıracaktır. Bu parkur tercih edilmesi halinde yürüyüş süresi 8 saat, yürüyüş rotası uzunluğu 16 kilometreye çıkacaktır. Yaz aylarında serinletici sulak alanların olması ve kış aylarında şelalenin donması müthiş bir görüntü oluştursa da, yaz ve kış aylarında sıcaklık değerleri doğa turistlerini zorlayabileceği için, bu mevsimlerde Dipsiz- Ilısu - Ihlara doğa yürüyüşü rotası tercih edilecekse mevsime uygun kıyafetler ve malzemeler mutlaka temin edilip doğa yürüyüş rotasına başlanmalıdır. Rahat bir yürüyüş arayan doğa turistleri ve doğa severler ilkbahar ya da sonbahar aylarını tercih edebilirler.

Ilısu - Ihlara doğa yürüyüşü rotası tercih etmek isteyen turistler, Aksaray ili Merkez ilçesinden Güzelyurt ilçesine veya Ihlara Beldesine otobüs veya dolmuş ile 1 saatte ulaşım sağlayabilmektedir. Aksaray Merkez ilçesinde, Güzelyurt ilçesinde ve Ihlara beldesinde araç kiralama seçenekleri bulunmaktadır. Toplu taşıma ile devam etmek isteyen turistler için Güzelyurt ilçesi ve Ihlara Beldesinden kalkan dolmuşlar ile Ilısu köyüne ulaşılabilir. Doğa yürüyüşü turistleri ihtiyacı olan malzemeleri Merkez ilçe, Güzelyurt İlçesi ve Ihlara beldesinde tedarik edebilirler. Bu yerleşim yerlerinde marketler ve bakkallar, lokantalar, oteller, pansiyonlar, konaklar, yurtlar, mağazalar, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, kahvaltı ve çay bahçeleri, piknik alanları, hastane ve eczane, ATV ve araç kiralama olanakları bulunmaktadır. Ilısu Köyünde ise imkânlar daha sınırlı olmak ile birlikte market ve bakkallar, lokanta ve sağlık ocağı bulunmaktadır.

Ihlara Vadisi, Ziga Kaplıcaları, Kızıl Kilise gibi ziyaret edilebilecek doğal ve turistik alanlar da bulunmaktadır.

Fotoğraf 6. Dipsiz Kanyonu ve Şelalesi

Fotoğraf 7. Gelinkaya Şelalesi

Fotoğraf 8. Dipsiz Kanyon Parkuru

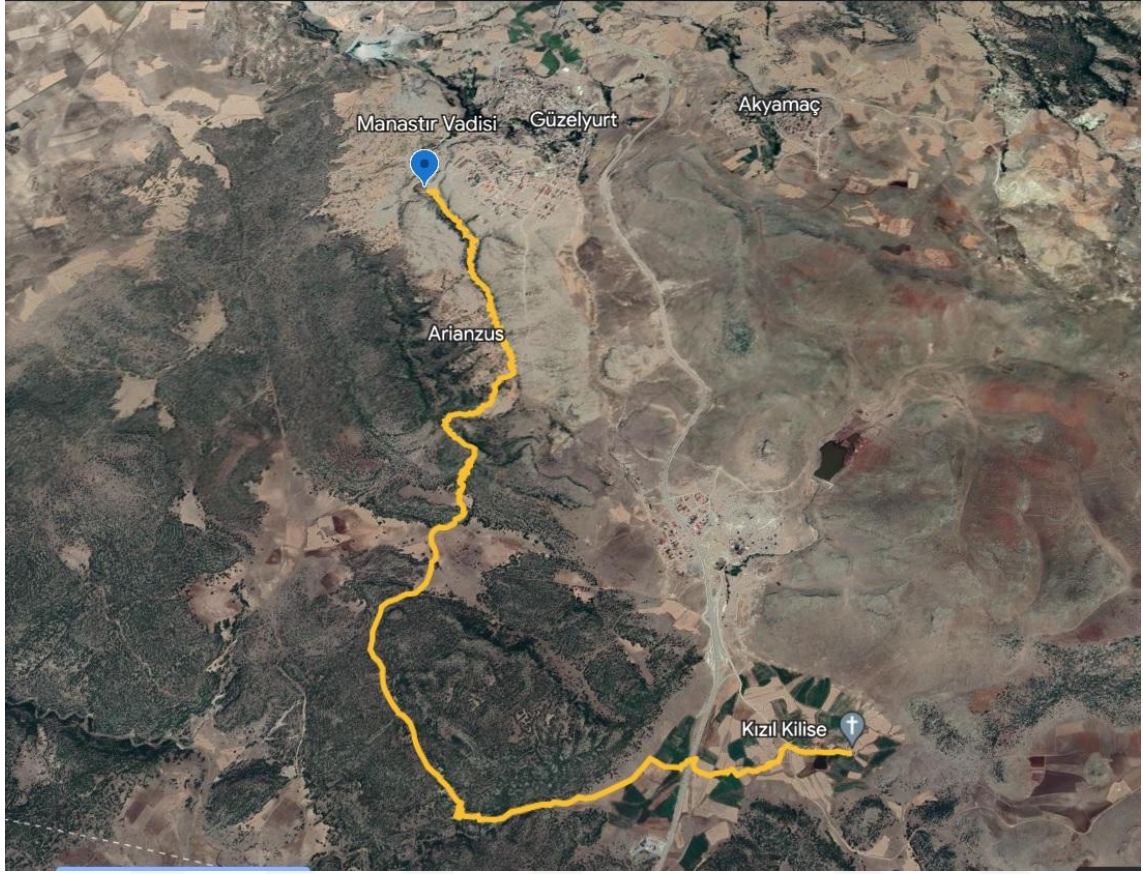

Fotoğraf 9. Patika Yol ve Doğa Turistleri

Fotoğraf 10. Melendiz Çayı'nı Geçen Doğa Turistleri

2.4.2.2. Kızıl Kilise -Manastır Vadisi Rotası

Harita 4. Kızıl Kilise - Manastır Vadisi Doğa Yürüyüşü Haritası

Kızıl Kilise - Manastır Vadisi doğa yürüyüşü rotası, Sivrihisar Köyünün güney- doğusunda yer almakta olan Kızıl Kilise 'de başlamaktadır. Kızıl Kilise 7. yüzyılda inşa edilmiştir ve adını yapımında kullanılan koyu kırmızı taşlardan almaktadır. Haç planlı olarak tasarlanan Kızıl Kilise, kubbesiyle dikkat çekmektedir ve Kapadokya bölgesinde taştan inşa edilmiş en sağlam yapılardan biridir (Çelebioğlu ve Ağaryılmaz, 2008). Hem tarih hem de mimari özellikleri ile turistleri cezbeden bu kilise parkurun başlangıç noktasıdır. Batı yönünde yer alan düzlüklerden yaklaşık 2 kilometre ilerledikten sonra yükselti artmaya başlamaktadır. Çam, maki ve çalı bitkileri ile çevrili bu güzergâhta çeşitli doğal güzellikler gözlemlenebilir. Yükseltinin artması ile kayalık alanlar artmakta, bitki örtüsü sıklaşmaktadır. Sık ormanlık alan kullanılarak kayalardan tırmanıldıktan sonra müthiş bir manzara ile karşılaşılır. Tepe aşıldıktan sonra düzlük bir alan üzerinde bir süre devam edilmektedir. Tepelerin genellikle ormanlık ve kayalık olması sebebiyle birden çok kez tepeye tırmanıp, tepeden sonra düzlük alanlara inilmektedir. Rota boyunca birçok tepe

bulunduğu için yükselti çokça artmakta ve azalmaktadır. Yaklaşık 6 kilometre yüründükten sonra Manastır vadisine varılmaktadır. Doğa yürüyüşü rotasının Manastır Vadisi bölümü büyük kayalar üzerinden, arasından ve patika yollardan yürünmektedir 5,5 kilometrelik bu bölüm, zengin bir bitki örtüsü ve çeşitli hayvan türlerine ev sahipliğı yapar. Özellikle ilkbahar ve yaz aylarında vadi, renkli çiçekler ve bitki örtüsü ile kaplanır. Bölge, doğa fotoğrafçılığı ve kuş gözlemi için de idealdir. Manastır Vadisi, kanyon benzeri derin bir vadi ve dik yamaçlarla çevrilidir. Bu vadi, doğa yürüyüşü turistlerine çeşitli yollar seçmesine ve tercihine göre rotanın zorluk seviyesini arttırıp, azaltılmasına olanak vermektedir. Doğa yürüyüşü turistleri, bu vadilerde yürüyerek hem doğal güzelliklerin hem de tarihi yapıların tadını çıkarabilirler. Turistlerin doğa yürüyüşüne mola vererek rota üzerinde bulunan ve özellikle Bizans dönemine ait kaya oyma kilise, manastır ve yaşam alanları ile ünlü tarihi yapıları ziyaret edebilmektedir (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023). Bu yapılar, hem tarihi hem de mimari açıdan büyük önem taşır. Kayaların içine oyulmuş bu yapılar, bölgenin kültürel mirasının bir parçasıdır. 10,75 kilometre olan Kızıl Kilise - Manastır Vadisi rotası yaklaşık 6 saat sürmektedir. Kızıl Kilise - Manastır Vadisi rotası yaz aylarında sıcaklıkların yüksek olması, kış aylarında ise hava sıcaklığının eksiye düşmesi ve kar yağışları nedeniyle İlkbahar ve sonbahar mevsimlerinde yürüyüş için en uygun zamandır. Bu rota genel olarak zor bir parkurdur.

Kızıl Kilise, Aksaray şehir merkezinden yaklaşık 45 kilometre uzaklıktadır. Kızıl Kilise - Manastır Vadisi doğa yürüyüşü rotasını yürümek isteyen turistler, Aksaray ili Merkez ilçesinden Güzelyurt ilçesine otobüs ile 1 saatte ulaşım sağlayabilmektedir. Aksaray Merkez ilçesinde, Güzelyurt ilçesinde araç kiralama seçenekleri bulunmaktadır. Kızıl Kilise'ye Güzelyurt ilçe merkezinden taksii ile 10 dakikada gidilebilir. Toplu taşıma kullanmak isteyen turistler ise Sivrihisar Köyü ve Niğde ili istikametinde giden dolmuşlara binerek Kızıl Kilise yakınlarına ulaşılabilir. Doğa yürüyüşü turistleri ihtiyacı olan malzemeleri Merkez ilçe ve Güzelyurt İlçesinden tedarik edebilirler. Güzelyurt ilçesinde, marketler ve bakkallar, lokantalar, oteller, pansiyonlar, konaklar, yurtlar, mağazalar, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, kahvaltı ve çay bahçeleri, piknik alanları, hastane ve eczane, ATV ve araç kiralama olanakları bulunmaktadır.

Bu dođa yűrűyűűű rotasını tercih edecek turistler yakınlardaki Gűzelyurt Yeraltı Ŗehri, İhlara Vadisi, Arianzus Tarihi Kasabası, Gaziemir Yer Altı Ŗehri, Selime Katedrali ve Peribacaları, Belısırma, Bezirhane gibi tarihi ve dođal gűzellikler de gűrebilir.

Fotoğraf 11. Kızıl Kilise

Fotoğraf 12. Kızıl Kilise Orman Geçişi

Fotoğraf 13. Manastır Vadisi Patika Yolu

Fotoğraf 14. Manastır Vadisi Dere Yatağı

Fotoğraf 15. Kızıl Kilise - Manastır Vadisi Rotası Ormanlık Alan

2.4.2.3. Güzelyurt-Arianzus-Manastır Vadisi Ring Rotası

Harita 5. Güzelyurt - Arianzus - Manastır Vadisi Ring Doğa Yürüyüşü Rotası

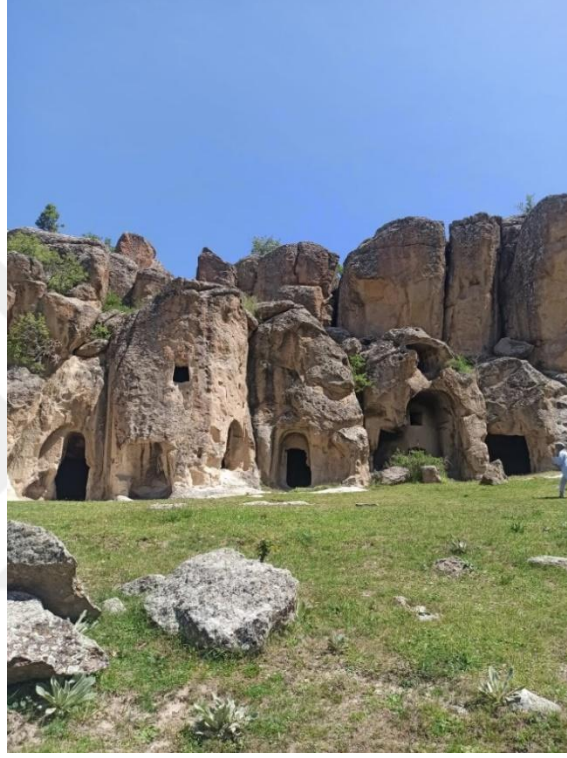
Güzelyurt-Arianzus-Manastır Vadisi ring doğa yürüyüşü rotası, Güzelyurt ilçe merkezinden başlamaktadır ve 8,84 kilometre uzunluğundadır Rota için 3.5 saatlik bir süre yeterli olmaktadır. İlçe merkezinden yaklaşık olarak 500 metre uzaklıkta bulunan Manastır Vadisi Örenyeri giriş gişelerine doğru gidilir. Müze kart ya da bilet alınarak girilebilir. Gişelerden sonra yaklaşık 1,5 kilometre patika yolda yürünerek Manastır Vadisi girişine varılmaktadır. Rota ring şeklinde olduğu için, ilk olarak Manastır Vadisi girişinin güneyde yer alan patika yol takip edilmektedir. Bu patika yol bir süre sonra bitmektedir. Bu doğa yürüyüşü rotası daha sonra kayalık ve volkanik tuf tabakalarının kaplamış olduğu ve yaklaşık olarak 2 kilometre olan açık bir alanda devam eder. Bölgede yer yer ağaçlık alanlar vardır. Bu bölge Arianzus veya Arianzos adı ile bilinen antik Kapadokya'nın bir yerleşim yeridir. Aynı zamanda Bizans döneminde de yerleşim yeri olarak kullanılmıştır. Ünlü din bilgini Gregorius Nazianzenus Arianzus bu bölgede doğduğu için bu ad ile anılmaktadır (Wikipedia 2018). İnsan eli, volkanik olaylar, rüzgâr ve sel suları sonucunda

aşınmış olan Manastır Vadisi'ne düz bir alandan giriş yapılır. Önce göreceli olarak düz başlayan Manastır Vadisi etabı, rota takip edildikçe zorlaşmakta, vadinin derinleşmesi ile dik yamaçlar arasında kalmakta ve bir kanyon görünümüne bürünmektedir. Vadi tabanında az da olsa bir dere akmaktadır. Dik yamaçlardan yuvarlanmış kayalar yürüyüş parkurunu zorlaştırmaktadır. Manastır Vadisinde çalılıklar ve ağaçlar da bulunmaktadır. Manastır Vadisi birçok kuş türüne de ev sahipliği yaptığı için doğa fotoğrafları çekmek isteyen turistleri de cezbetmektedir. Manastır Vadisi boyunca birçok Bizans döneminden kalma oyma kilise ve yerleşim yerleri bulunmaktadır (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023). Doğa turistleri bu kilise ve yerleşim yerlerini ziyaret edebilmekte ve hem doğa hem de tarihi yapıları güzelliğini gözlemleyebilmektedir. Yaklaşık 2,5 kilometre yürüyerek doğa yürüyüşü rotasının Manastır Vadisi bölümü tamamlanmaktadır. Manastır Vadisi giriş kısmından 2 kilometrelik patika yürüyüş bölümü, doğa yürüyüşünün başlangıç noktasına doğru takip edilmektedir. Bilet gişelerinin 50 metre aşağısında bulunan ve Aziz Gregorius Kilisesi olarak da bilinen Güzelyurt Kilise Camii'ne varılmaktadır. Güzelyurt Kilise Camii, Kapadokya içerisinde Erken Hristiyanlık Dönemine ait en güzel eserlerden biridir. Tarihi ve mimari yönüyle Ortodoks âlemi için de büyük önem taşıması sebebiyle inanç turizmi için de birçok turist çekmektedir (Kültür Portalı, 2012). Güzelyurt Kilise Camii'nden Güzelyurt ilçe merkezine çıkan bir patikadan yukarı doğru devam edilmektedir. Bu bölümde birçok oyma yerleşim yeri, kilise ve iyi korunmuş bir bezirhane bulunmaktadır. Bu bölgenin yaz aylarında aşırı sıcak olması ve kış aylarında ise eksi derecelere düşmesi sebebiyle, Güzelyurt - Arianzus - Manastır Vadisi ring doğa yürüyüşü rotasının ilkbahar ya da sonbahar aylarında yürünmesi tavsiye edilmektedir. Bu doğa yürüyüşü rotasında yer yer orta zorlukta alanlar bulunmasına rağmen genel olarak kolay bir parkurdur.

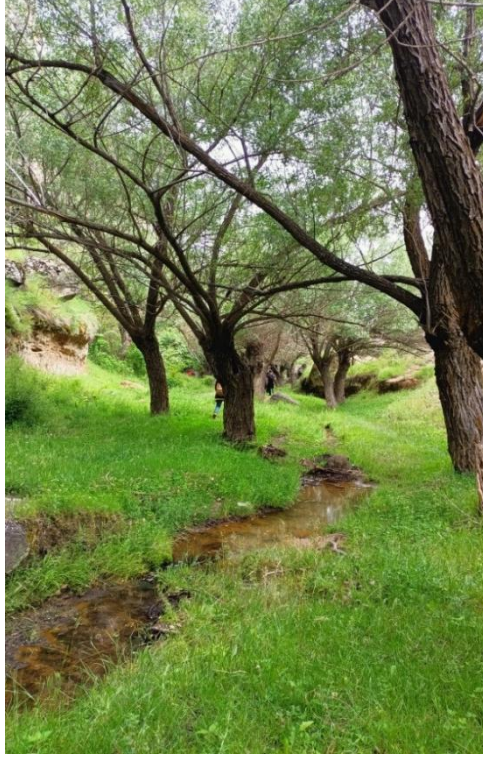
Güzelyurt ilçesi, Aksaray şehir merkezinden yaklaşık 35 kilometre uzaklıktadır. Güzelyurt-Arianzus - Manastır Vadisi ring doğa yürüyüşü rotasını yürümek isteyen turistler Aksaray Merkez ilçesinden özel araç, taksi ya da toplu ulaşım araçları ile gidebilmektedir. Aksaray Merkez ilçesinde ve Güzelyurt ilçesinde araç kiralama seçenekleri bulunmaktadır. Doğa yürüyüşü yapmak isteyen turistler ihtiyacı olan malzemeleri Merkez ilçe ve Güzelyurt İlçesinden tedarik edebilirler. Daha önce de bahsedildiği gibi, Güzelyurt ilçesinde, marketler ve bakkallar, lokantalar, oteller, pansiyonlar, konaklar, yurtlar, mağazalar, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, kahvaltı ve çay bahçeleri, piknik alanları, hastane ve eczane, ATV ve araç kiralama olanakları bulunmaktadır. Bu doğa yürüyüşü

rotası, Güzelyurt ilçe merkezinden başlamakta olup, farklı yollar kullanılarak yine aynı noktada bitmektedir.

Güzelyurt - Arianzus - Manastır Vadisi ring doğa yürüyüşü rotasını tercih etmek isteyen turistler Ihlara Vadisi, Gaziemir Yer Altı Şehri, Selime Katedrali ve Peribacaları, Belisırma, Bezirhane, gibi yakınlarda bulunan tarihi ve doğal güzellikler de görebilir.

Fotoğraf 16. Manastır Vadisi Oyma Kayalar

Fotoğraf 17. Manastır Vadisi Dere Yatağı

Fotoğraf 18. Manastır Vadisi Tarihi Yerleşim Yeri

Fotoğraf 19. Manastır Vadisi Kayalık ve Sulak Alan

Fotoğraf 20. Kayalık Patika

2.4.2.4. Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt Rotası

Harita 6. Akyamaç-Yüksek Kilise - Güzelyurt Doğa Yürüyüşü Rotası

Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt doğa yürüyüşü rotası, Güzelyurt ilçesine 5 kilometre uzaklıkta bulunan Akyamaç mahallesinden başlamaktadır. Akyamaç Mahallesi rakım olarak Güzelyurt ilçesinden daha yüksektir. Bu doğa yürüyüşü rotası başlangıç noktasından belirli birkaç bölgedeki iniş çıkış dışında yaklaşık olarak 4 kilometre yokuş aşağı yönünde devam etmektedir. Rotanın ilk aşamasında dik yamaçlar 500 metrelik sulak bir alan ve ormanlık bölge bulunmaktadır. Ormanlık alan çıkıldıktan sonra geniş tarım arazileri arasındaki düzlük yollardan 1,5 kilometre yürünmektedir. Tarım arazileri bittikten sonra 1 kilometrelik etrafı kayalık olan toprak bir patika izlenerek hem mimari zenginliği hem de muazzam doğal manzarasıyla büyüleyici bir bütünlük oluşturan adını yüksek bir tepe üzerinde konumlanmasından alan Yüksek Kilise'ye varılmaktadır (Yeniaksaray Gazetesi, 2023). Bizans döneminden kalma Yüksek Kilise tepedeki konumu sayesinde muazzam bir panoramik bir manzaraya ev sahipliği yapmaktadır. Turistler bu konumda hem Hasan Dağı'nın heybetli silüetini hem de Güzelyurt'un yeşil vadileri ile Güzelyurt Göletini izleyebilmektedirler. Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt doğa yürüyüşü rotasının son bölümünde yer alan Yüksek Kilise - Güzelyurt İlçe merkezi arasında yaklaşık 3,5 kilometrelik önce yokuş aşağı iniş daha sonra ilçe merkezine doğru tırmanış bulunmaktadır. Yürünecek alan toprak patika bir yoldur. Yürüyüşün bir bölümü tarım

arazilerinin sulanması amacıyla kullanılan Güzelyurt Göletinin yanında yapılmaktadır. Güzelyurt göleti bölgesinde kamp ve piknik alanları bulunmakta, olta balıkçılığı ve doğa yaşam fotoğrafçılığı da yapılabilmektedir. Doğa yürüyüşü rotasının bitiş bölümü doğal güzellikleri ve tarihi dokusu ile ünlü olan Manastır Vadisinin giriş kısmından geçmektedir. Bu doğa yürüyüşü rotasının son bölümü üzerinde tarihi yerleşkeler ve bezirhane gibi turistlerin ziyaret edebileceği birçok alan bulunmaktadır. Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt doğa yürüyüşü rotası 9,38 kilometredir ve yaklaşık olarak 4 saat sürmektedir. Bölgede yaz aylarında görülen yüksek sıcaklıklar ve parkurun büyük bir bölümünün ormanlık alan dışında gerçekleşmesi, güneşe direk maruz kalınması nedeniyle Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt doğa yürüyüşü rotası yaz mevsiminde önerilmemektedir. Parkurun büyük bölümünün iniş ve çıkışlardan oluşması, kar örtüsünün ve kaygan zeminlerin bulunması nedeniyle kışın sadece profesyonel yürüyüşçüler için tavsiye edilmektedir. Rahat bir yürüyüş yapmak isteyen doğa turistleri ilkbahar ve sonbahar mevsimlerini tercih edebilirler. Rota ilkbahar ve sonbahar tercih edildiğinde orta zorlukta bir parkurdur.

Güzelyurt ilçesine bağlı olan Akyamaç mahallesi, Aksaray şehir merkezinden 40 kilometre uzaklıktadır. Aksaray Merkez ilçesinden Akyamaç mahallesine direk ulaşımın bulunmaması sebebi ile turistler önce Aksaray Merkez ilçesinden özel araç, taksi ya da toplu ulaşım araçları ile Güzelyurt ilçe merkezine yaklaşık 45 dakikada, daha sonra da mahalle otobüsleri ya da taksi kullanarak Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt doğa yürüyüşü rotası başlangıcına 10 dakikada gidebilmektedir. Bu rotada doğa yürüyüşü yapmak isteyen turistler ihtiyacı olan malzemeleri Merkez ilçe ve Güzelyurt İlçesinden tedarik edebilirler. Güzelyurt ilçesinde, marketler ve bakkallar, lokantalar, oteller, pansiyonlar, konaklar, yurtlar, mağazalar, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, kahvaltı ve çay bahçeleri, piknik alanları, hastane ve eczane, ATV ve araç kiralama olanakları bulunmaktadır.

Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt doğa yürüyüşü rotasını tercih etmek isteyen turistler İhlara Vadisi, Gaziemir Yer Altı Şehri, Selime Katedrali ve Peribacaları, Belisırma, Bezirhane, Manastır Vadisi gibi yakınlarda bulunan tarihi ve doğal güzellikler de görebilir.

Fotoğraf 21. Rotada Bulunan Patika Yol

Fotoğraf 22. Rotada Yer Alan Dik Bir Yamaç

Fotoğraf 23. Akyamaç Ağaçlık ve Çahlık Yürüyüş Parkuru

Fotoğraf 24. Akyamaç'tan Güzelyurt Manzarası ve Yürünecek Olan Parkur

Fotoğraf 25. Yüksek Kilise ve Kayalar ile Çevrili Yolu

Fotoğraf 26. Yüksek Kilise

Fotoğraf 27. Güzelyurt Göleti

2.4.3. Gülağaç

Aksaray Merkez ilçesine 34 kilometre uzaklıkta bulunan bu ilçe Gülpınar ve Ağaçlı köyün birleşimi ile Gülağaç ilçesi en eski yerleşim alanlarından biridir. Bölgede yapılan kazılarda bulunan kalıntılar ile bu bölgenin 10.000 yıllık bir tarihi olduğu düşünülmektedir (Turkish Museum, 2024). Bu ilçe sınırları içerisinde yer alan Saratlı Yeraltı Şehri, Aşıklı Höyük ve Güvercin Kayası bölgenin en önemli arkeolojik alanlarıdır.

2.4.3.1. Doğantarla -Güvercin Kayası - Çatalsu Rotası

Harita 7. Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalsu Doğa Yürüyüşü Rotası

Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalsu doğa yürüyüşü rotası, Doğantarla Köyünün doğu bölgesinde başlamaktadır. Bu doğa yürüyüşü rotası orman yoğunluğu az olan bir bölgede yer almakta ve büyük çoğunluğu Melendiz Çayı boyunca gerçekleştirilmektedir. Bazı bölgelerde geniş tarım arazileri arasından geçmektedir. Özellikle ilkbahar, sonbahar ve kış mevsimlerinde yapılması tavsiye edilen bu yürüyüş, yaz aylarındaki yüksek sıcaklıklar nedeniyle önerilmemektedir. Yürüyüş parkuru 11,21 kilometre uzunluğunda olup, yaklaşık 3,5 saat sürmektedir. Bu rota genel olarak düzlük alanlardan oluştuğu için kolay bir yürüyüş arayan turistler tarafından tercih edilebilir. Parkur, tarihi ve doğal güzellikleriyle bilinen ve 7000 yıllık geçmişi olan Güvercin Kayası'ndan geçmektedir. Güvercin Kayası, İç Anadolu'da "kale kent" olarak tanımlanabilecek yerleşme türünün bilinen ilk ve en eski öncü örneğidir (Aydoğan, 2018). Bu özelliği nedeniyle sadece doğa severleri değil, aynı zamanda tarih ve arkeoloji meraklıları için de harika bir turizm destinasyonudur. Mamasın Baraj gölüne hakim bir tepede yer alan, etkileyici kaya oluşumları ve güvercinlerin yuva yaptığı oyuklar nedeniyle Güvercin Kayası olarak tanınmaktadır. Yürüyüş, Çatalsu Köyü'nde sona ermektedir. Bu rota genel olarak düz bir bölgeden geçmektedir. Yaz aylarında görülen yüksek sıcaklıklar ve bölgede ağaçlık alanların az olması nedeniyle bu rotayı yaz aylarında önerilmemektedir. Bu rotayı yürümek isteyen turistler ilkbahar,

sonbahar ve kış aylarını tercih edebilirler. Kış mevsiminde yürümek isteyen turistler, soğuğa karşı gerekli koruyucu ekipmanları tedarik ederek doğa yürüyüşüne başlamalıdır. Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalı doğa yürüyüşü rotası genel olarak kolay bir parkurdur.

Aksaray Merkez İlçesine bağı olan Doğantarla Köyü, Aksaray şehir merkezinden 18 kilometre uzaklıktadır ve 25 dakikalık bir yolculuk ile varılabilmektedir. Aksaray Merkez ilçesinden özel araç, taksi ya da toplu ulaşım araçları ile Doğantarla köyüne ve Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalı doğa yürüyüşü rotası başlangıcına gidebilmektedir. Bu rotada doğa yürüyüşü yapmak isteyen turistler ihtiyacı olan malzemeleri Merkez ilçeden tedarik edebilirler. Doğantarla Köyü, Aksaray'da küçük bir yerleşim yeri olduğu için dükkân ve konaklama seçenekleri sınırlıdır. Bu köyde küçük esnaf ve bakkallar bulunmaktadır. Doğantarla Köyünde, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, çay bahçeleri, fırın, piknik alanları ve sağlık ocağı olanakları bulunmaktadır.

Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalı doğa yürüyüşü rotasını tercih eden turistler yakın bölgede bulunan Aşıklı Höyük, Saratlı Yeraltı Şehri, Mamasın Barajı, Selime Katedrali ve Peribacaları gibi tarihi ve doğal güzellikleri de görebilir.

Fotoğraf 28. Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalı Yürüyüş Başlangıç Yolu

Fotoğraf 29. Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalsu Ağaçlık ve Kayalık Parkur

Fotoğraf 30. Rota Üzerinde Bulunan Mamasın Baraj Gölü

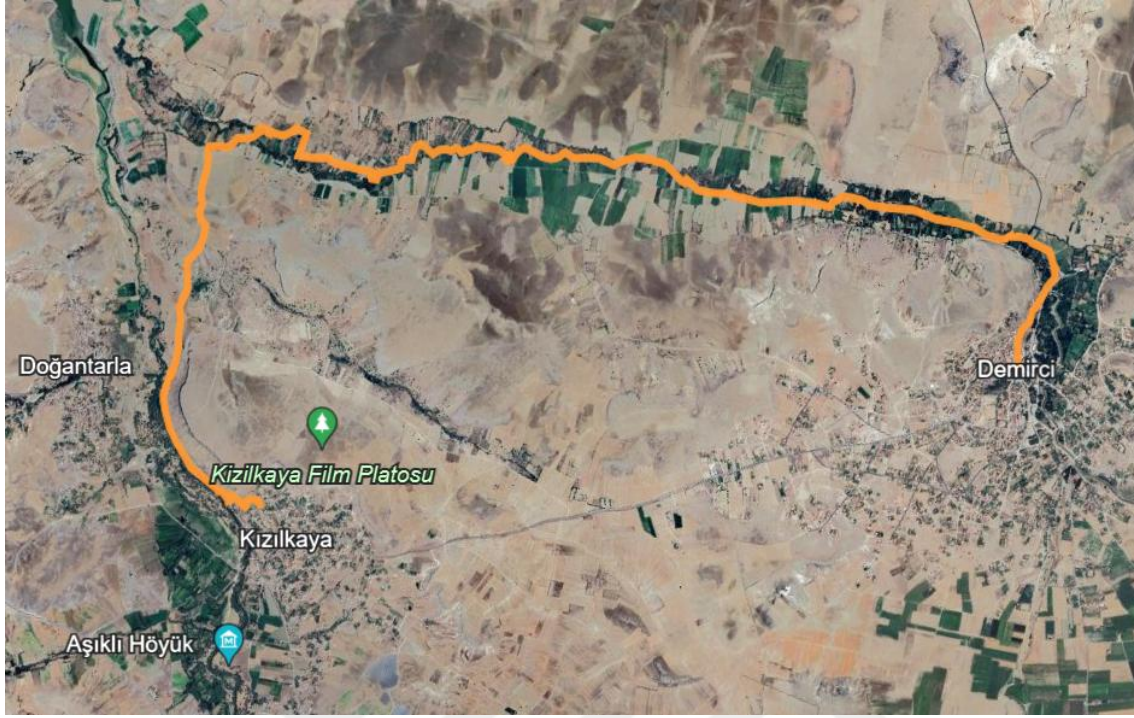

Fotoğraf 31. Sulak ve Ağaçlık Alan

Fotoğraf 32. Güvercin Kayası

2.4.3.2. Kızılkaya - Demirci Beldesi Rotası

Harita 8. Kızılkaya - Demirci Doğa Yürüyüşü Rotası

Kızılkaya - Demirci doğa yürüyüşü rotası, Aksaray'ın Gülağaç İlçesine bağlı Kızılkaya Köyünden başlamaktadır. Başlangıç noktası Kızılkaya Köyünün kuzey batısıdır. Kızılkaya - Demirci Beldesi doğa yürüyüşü rotasının ilk bölümünde yaklaşık olarak 500 metre boyunca 18. yüzyılda yerleşim yeri olarak kullanılan tarihi bir alandan geçmektedir. Bu yerleşim yeri kaya düşmeleri nedeniyle terk edilmiş olup, bölge halkı bu eski yerleşim yerinin güney doğusunda yer alan günümüz Kızılkaya Köyünde yaşamaktadır (İçirgin, 2023). Hem mimari hem de tarihi olarak cazip olan bu bölge birçok turistlerin ilgisini çekmektedir. Parkurun ikinci bölümü Melendiz Çayının yanından 1 kilometrelik alanı kapsamaktadır. Bu alan Melendiz çayı nedeniyle ağaçlık ve yeşillik bir bölgedir. Ağaçlık bölgeden çıkılıp 2 kilometre kadar bitki örtüsünün zayıf olduğu, geniş tarım arazilerinin ortasından geçen toprak, patika yol kullanılmaktadır. Rotanın bu bölümünden sonra 2 kilometrelik önce ağaçlık sonra tarım arazilerinin yer aldığı bölge yürünmektedir. Parkurun en eğlenceli ve en güzel bölümlerinden olan ve yaklaşık 5.5 kilometrelik bir rota boyunca devam eden büyük çoğunluğu ağaçlık bir bölge takip edilmektedir. Kızılkaya - Demirci Doğa Yürüyüşü rotasının bu bölümünde yer yer sulak alanlar bulunmaktadır. Sulak alanların bulunması nedeniyle turistler bu bölgeye gerekli hazırlıklarını yapıp gelmeleri tavsiye edilir. Rotanın belirli yerlerinde su geçişleri bulunmaktadır. Doğanın tadını

çıkarmak, parkuru zorlaştırmak isteyen turistler ip istasyonları kurarak küçük akarsuları geçebilmektedirler. Daha kolay yolu tercih etmek isteyen turistler ise akarsuların sığı olduğu yerlerden ya da akarsu geçişi için oluşturulmuş kayalar ve ağaç kütükleri gibi doğal köprülerden geçebilmektedir. Parkurun son bölümü 1 kilometrelik asfalt- toprak yoldan oluşmakta ve Demirci Beldesinde sona ermektedir. Kızılkaya - Demirci doğa yürüyüşü rotası 11,41 kilometre olup yaklaşık olarak 5 saat sürmektedir. Bu rotayı yürümek isteyen turistlere, ilkbahar ve sonbahar aylarında gelmeleri tavsiye edilir. Bölgedeki ağaçların ilkbaharda çiçek açması, kar sularının erimesi ve sonbaharda ağaçların yaprak dökümü ile seyir zevki mükemmel bir bölge olmaktadır. Turistler yılın bu mevsimlerinde doğa fotoğrafı çekmek için sık sık bu bölgeyi ziyaret etmektedir. Bu rota göreceli olarak düz bir bölgeden geçmesi nedeniyle kış yürüyüşleri için de uygundur. Bölgede yaz aylarında görülen yüksek sıcaklıklar nedeniyle bu rotayı yaz aylarında yürümek isteyen turistler dikkatli olmalı, gerekli koruyucu ekipmanları tedarik ederek doğa yürüyüşüne başlamalıdır. Kızılkaya - Demirci Doğa Yürüyüşü Rotasının neredeyse tamamı düzlük alanlarda yapıldığı için genel olarak kolay bir rotadır.

Aksaray'ın Gülağaç İlçesine bağlı olan Kızılkaya köyü, şehir merkezinden 23 kilometre, Gülağaç ilçesinden ise 12 kilometre uzaklıktadır. Aksaray merkezden özel araç, otobüs veya dolmuş ile 30 dakikada ulaşım sağlanmaktadır, Gülağaç İlçesinden ise özel araç, taksi veya dolmuş ile 15 dakikada ulaşılabilir. Kızılkaya - Demirci doğa yürüyüşü rotasını yürümek isteyen turistler ihtiyacı olan malzemeleri Merkez ilçe ve Gülağaç ilçesinden tedarik edebilirler. Kızılkaya Köyü, Aksaray'da küçük bir yerleşim yeri olduğu için dükkân ve konaklama seçenekleri sınırlıdır. Bu köyde küçük esnaf ve bakkallar bulunmaktadır. Kızılkaya Köyünde, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, çay bahçeleri, fırın, piknik alanları ve sağlık ocağı olanakları bulunmaktadır.

Kızılkaya - Demirci doğa yürüyüşü rotasını yürümek isteyen turistler, Kızılkaya köyü sınırlarında bulunan ve önemli bir sit alanı olan Aşıklı Höyük'ü ziyaret etmeleri tavsiye edilir. Türkiye'nin en eski köy yerleşimlerinden biri olan bu höyük, Neolitik Çağ'a tarihlenmekte olup, yaklaşık 10.000 yıl öncesine dayanan bir yerleşim yeridir. Aşıklı Höyük, Anadolu'nun ilk tarımcı topluluklarından birine ev sahipliği yapmış olması açısından büyük bir öneme sahiptir. Ayrıca bu tarihi yerleşimde yapılan kazılarda tıp tarihi açısından bir ilk keşfedilmiş, genç bir kadına dünyadaki ilk beyin ameliyatı yapılmıştır.

Ayrıca turistler yakın bölgede bulunan Saratlı Yeraltı Şehri, Mamasın Barajı, Selime Katedrali ve Peribacaları gibi tarihi ve doğal güzellikleri de ziyaret edebilir.

Fotoğraf 33. Kızılıkaya Köyündeki Terkedilmiş Tarihi Yerleşim Yeri

Fotoğraf 34. İp İstasyonu Kuran Doğa Turistleri

Fotoğraf 35. Ormanlık Alan

Fotoğraf 36. Demirci Rotası Parkuru

2.4.3.3. Demirci Beldesi - Bakı Gölü Rotası

Harita 9. Demirci Beldesi - Bakı Gölü Doğa Yürüyüşü Rotası

Demirci Beldesi - Bakı Gölü doğa yürüyüşü rotası, Demirci Beldesinin merkezinden başlamaktadır. Bu rota genel olarak düz bir rotadır. Rota üzerinde bulunan tek yükselti Tümülüs tür. Bu parkur toprak patika yol, sulak alan, nehir yatağı ve geniş tarım arazileri arasında yürünmektedir. Parkurun ilk bölümünde, Demirci Beldesinin merkezinden yerleşim yeri sonuna kadar yaklaşık olarak 2 kilometre yürünmektedir. Bu bölümün bir kısmı kilit taş adı verilen zemin, kalan kısmı iste toprak patika yoldur. Bu bölümün tamamlanmasından sonra Bakı Gölünden Demirci Beldesine kadar uzanan ağaç yoğunluğu yüksek yaklaşık 1 kilometre akarsu kenarında devam etmektedir. Sık ağaçlık alan geçildikten sonra etrafı geniş tarım arazileri ile kaplı Demirci Göleti görülmektedir. Bu gölet Bakı Gölünden gelen suların birikmesi ile oluşmuş bir alandır. Bu gölette ve etrafında balıkçılık ve piknik gibi etkinlikler yapılabilmektedir. Parkurun sıradaki bölümde yaklaşık olarak 4 kilometre boyunca akarsu yatağında, sulak alanlarda ve sık ağaçlık alanda yürüyüş devam etmektedir. Demirci Beldesi - Bakı Gölü doğa yürüyüşü rotasını tercih edecek turistlerin bu sulak alanları göz önüne alarak gerekli ekipmanları tedarik etmesi tavsiye edilir. Yürüyüşün bu bölümü geride bırakıldığında tarlalar arasındaki toprak yollar kullanılarak bölgede bulunan tek yükselti olan Zindanlık Tepe adıyla anılan bir tümülüse

varılır. Zindanlık Tepe Tümölüsü M.S. 7. yüzyıla dayanan bir kral mezarıdır (Altın vd, 2007'den aktaran Bakar, 2023, s. 11). Panoramik bir görüntüye sahip olan bu hakim tepe turistler için güzel bir fotoğraf çekinme ve seyir noktasıdır. Yürüyüşün Zindanlık Tepe bölümünden sonra 3 kilometrelik bir parkur önce geniş tarım arazileri ortasından, daha sonra Bakı Gölünden akan suların ıslah edilmesi amacıyla yapılmış kanal boyunca yürünmektedir. Rotanın son bölümünü oluşturan ve 2 kilometrelik bir yol boyunca Bakı Gölü çevresi yürünmektedir. Bu göl çevresinde kamp, doğa yürüyüşleri, piknik, doğal yaşam fotoğrafı gibi çeşitli etkinlikler yapılmakta dolayısıyla turistler için ilgi çekici bir destinasyondur. Dileyen turistler bu göl içerisinde kayıklara binebilmekte ve göl kenarında bulunan işletmede dinlenip ihtiyaçlarını giderebilmektedir. Demirci Beldesi - Bakı Gölü doğa yürüyüşü rotası Bakı Gölünde son bulmaktadır.

Demirci - Bakı Gölü doğa yürüyüşü rotası 15,04 kilometre olup yaklaşık olarak 6 saat sürmektedir. Bu rotayı yürümek isteyen turistlere özellikle ilkbahar aylarında gelmeleri tavsiye edilir. Bölgedeki ağaçların ilkbaharda çiçek açması geniş tarım arazilerinin yeşermesi, kar sularının erimesi nedeniyle harika bir manzara ortaya çıkmaktadır. Bu rota sonbahar, kış ve yaz aylarında da yürünebilmektedir. Sulak alanların bol olması yaz aylarında serinlemeye yardımcı olsa da, yüksek sıcaklık farkları nedeniyle turistlerin dikkatli olması, güneşten koruyucu özelliği bulunan gerekli ekipmanların alınması ve turistlerin yanlarında yeterince temiz su bulundurması tavsiye edilir. Demirci Beldesi - Bakı Gölü doğa yürüyüşü rotası genel olarak orta zorlukta bir parkurdur.

Aksaray'ın Gülağaç İlçesine bağlı olan Demirci Beldesi, Şehir Merkezinden 23 kilometre, Gülağaç ilçesinden ise 6 kilometre uzaklıktadır. Aksaray merkezden özel araç, otobüs veya dolmuş ile 35 dakikada ulaşım sağlanmaktadır, Gülağaç İlçesinden ise özel araç, taksi ve ya dolmuş ile 10 dakikada ulaşılabilir. Demirci - Bakı Gölü doğa yürüyüşü rotasını yürümek isteyen turistler ihtiyacı olan malzemeleri Merkez ilçeden ve Gülağaç ilçesinden ve Demirci Beldesinden tedarik edebilirler. Demirci Beldesi çevresindeki köylere göre büyük bir yerleşim alanı olmasına rağmen konaklama konusunda sınırlıdır. Beldede birçok bakkal, market ve küçük esnaf bulunmaktadır. Demirci Beldesinde, kamp yerleri, haftalık pazar, organik meyve bahçeleri, zincir marketler, bakkallar, çay bahçeleri, lokantalar, fırın, piknik alanları, PTT, kuaför, berber, benzin istasyonu ve sağlık ocağı olanakları bulunmaktadır. Belde içerisinde bireysel olarak oluşturulmuş bir de tarihi belge ve eser

galerisi de bulunmaktadır. Ayrıca turistler yakın bölgede bulunan Aşıklı Höyük, Saratlı Yeraltı Şehri, Selime Katedrali ve Peribacaları, Güvercin Kayası gibi tarihi ve doğal güzellikleri de ziyaret edebilir.

Fotoğraf 37. Demirci Rotası Başlangıç Bölümü

Fotoğraf 38. Demirci Gölünde Balık Tutan Bir Vatandaş

Fotoğraf 39. Zindanlık Tepe

Fotoğraf 40. Parkur Üzerindeki Sulak Alan

Fotoğraf 41. Demirci Gölleti

Fotoğraf 42. Parkurun Bitiş Noktasında Bulunan Bakı Gölü

SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde, popüler turistik merkezlerin her geçen gün bozulmasıyla birçok turist doğal kalmış, bozulmamış ve keşfedilmemiş turizm destinasyonlarını aramakta ve arzulamaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak için birçok gelişmekte olan şehir, turizm alanına yatırım yapmaktadır. Bu ihtiyacı karşılama potansiyeli olan şehirlerden biri de Aksaray'dır.

Aksaray'ın doğal yapısı, tarihi ve zengin kültürel varlıkları yönünden birçok turisti cezbetme potansiyeline sahip olmasına karşın, yeterli tanıtımın yapılamaması, turistik bölgelerin ziyaretçilere uygun hale getirilememiş olması, yöre insanının turizm anlamında eğitimsiz olması, turistik ziyaret amacıyla gelen misafirlerin ihtiyaçlarını kolaylıkla karşılayamaması gibi sebeplerle, hedeflenen turistik faaliyetlere ulaşılamamıştır. Doğa yürüyüşü turizmi çerçevesinde Aksaray tam bir cennettir. Farklı florası ile Aksaray, Doğa yürüyüşü severlere ormanlar, vadiler, dağlık ve kayalık alanlar, doğal akarsu yatakları ve geniş düzlükler sunmaktadır. Hem günü birlik hem de kamplı doğa yürüyüşleri için ideal olan bu coğrafyadan ne yazık ki birçok insan bihaberdir.

Bu araştırma sonucunda Aksaray iline bağlı olan Merkez, Güzelyurt ve Gülağaç ilçeleri sınırlarında 8 adet doğa yürüyüşü rotası belirlenmiştir. Bu rotaları belirlerken, Aksaray'ın en popüler doğa yürüyüş rotası olan İhlara Vadisi araştırma dışında bırakılmış daha az bilinen ya da bilinmeyen rotalar üzerine çalışılmıştır. Çalışmalar yapılırken Kızılkaya, Doğantarla, Çatalsu, Ilısu, Yenipınar Köyleri, Helvadere, Demirci Beldeleri gibi turistik potansiyeli olan fakat henüz bu potansiyelini kullanamamış yerleşim yerleri üzerinde durulmuştur. Belirlenen rotalar yeryüzü şekilleri ve bitki örtüsü anlamında farklılık göstermektedir. Gülağaç ilçesinde bulunan Kızılkaya - Demirci, Doğantarla - Çatalsu ve Demirci - Bakı Gölü rotaları, geniş düzlük alanlara sahip parkurlar olarak öne çıkmaktadır. Güzelyurt ve Merkez İlçelerinde belirlenen Dipsiz - Ilısu - İhlara, Kızıl Kilise - Manastır Vadisi, Manastır Vadisi Ring, Akyamaç Yüksek Kilise - Güzelyurt, Kızıl Kilise - Helvadere parkurları ise yükselti, engebe, kayalıklar, yamaçlar, ormanlık alanlar ve sulak alanlar gibi çeşitli doğal özellikleri bünyesinde barındırmaktadır. Bu parkurlar, turistlerin

farklı deneyimler yaşayabilmesi için hem geniş düzlüklerde hem de engebeli ve zorlu alanlarda farklı yürüyüş seçenekleri sunmaktadır.

Doğa yürüyüşü turizminin gelişmesi ve farklı turist kitlelerine hitap edebilmesi için belirlenen rotaların farklı zorluk seviyeleri vardır. Bu rotalardan Gülağaç sınırları içerisinde yer alan Doğantarla - Güvercin Kayası - Çatalısu rotası geniş düzlüklerde yapılmaktadır. Yürüyüş süresinin, parkur uzunluğunun ve yükseltinin az olması sebebiyle bu doğa yürüyüşü rotasının zorluk seviyesi ikidir. Yine aynı ilçe sınırları içerisinde yer alan Kızılkaya – Demirci Beldesi rotasında yükseltinin olmaması ve düz alanların fazlalığına rağmen bazı bölgelerdeki su geçişleri ve ormanlık alanlar zorluk seviyesini biraz arttırmaktadır. Bu sebeplerden dolayı bu rotanın zorluk derecesi üçtür. Gülağaç ilçesinde belirlenen diğer bir rota Demirci Beldesi – Bakı Gölü'dür. Bu rotada engebenin çok olmamasına rağmen sulak alanlardan ve sık bitki örtüsünden geçilmesi, parkur uzunluğunun çok olması sebebiyle rota zorluk derecesi diğerlerine göre daha fazladır. Bu rotanın zorluk derecesi dördüttür.

Güzelyurt ilçesi sınırlarında yer alan Güzelyurt - Arianzus - Manastır Vadisi ring rotası patikalarda, açık alanlarda ve yer yer kayalık alanlarda gerçekleştirilmektedir. 300 metreyi geçmeyen çıkışların bulunması nedeniyle bu doğa yürüyüşü parkurunun zorluk derecesi ikidir. Yine aynı ilçede yer alan Dipsiz - Ilısu - İhlara Beldesi rotası çalılık alanların bol olması, sulak bölgelerin fazlalığı nedeniyle zorluk seviyesi üç olan bir parkurdur. Bu parkurun alternatif başlangıç seçeneği bulunmaktadır. Bu alternatif başlangıç için engebeli araziden başlanması, çıkılması gereken yükselti ve yürüyüş süresi ile yürünecek kilometrenin artması nedenlerinden dolayı rotanın zorluk seviyesi beşe çıkmaktadır. Bu ilçe sınırları içerisinde yer alan diğer bir rota Akyamaç - Yüksek Kilise - Güzelyurt rotasıdır. Parkurda yer yer ağaçlık alanlar bulunsada genel olarak bitki örtüsünün zayıf olduğu patikalarda yapılmaktadır. Bu rotada yer alan parkurun büyük bir bölümü eğim olarak aşağı yönlüdür. Toplam irtifa kaybı yaklaşık 320 metredir. Yürüyüşün son bölümlerinde 150 metrelik irtifa kazancı olan yukarı yönlü bir etap bulunmaktadır. Bu nedenlerden dolayı bu rotanın zorluk derecesi üçtür. Güzelyurt ilçesinde yer alan son parkur Kızıl Kilise – Manastır Vadisi rotasıdır. Bu rota boyunca sık ormanlık alanlar, kayalık ve taşlık etaplar bulunmaktadır. Katılımcılar bazı alanlarda basit tırmanış yapmak zorundadırlar. Parkur boyunca patika olmadan kayalık zemin ve ağaçlık alanlardan

geçilmesi gerekmektedir. Bu rota boyunca yürünecek parkurda iniş ve çıkışlar nedeniyle yaklaşık 600 metrelik bir irtifa değişikliği olmaktadır. Parkurun uzunluğu, yürümek için gereken süre ve bahsedilen parkur özellikleri nedeniyle bu rotanın zorluk seviyesi dördttür.

Merkez ilçe sınırları içerisinde yer alan Yenipınar – Helvadere rotası kayalık ve ormanlık alanlardan geçmektedir. Bu rotada iniş ve çıkışlar nedeniyle irtifa değişikliği yaklaşık olarak 700 metredir. Bazı etaplarda patika yolların olmaması, kayalık alanlar, parkur uzunluğu ve yürüyüş süresi hesaba katıldığında, rotanın zorluk derecesi dördttür. Deneyimli turistler için bu rota kışın da yürünebilmektedir. Ancak rotanın eğiminin fazla olması, kar örtüsü altındaki kayaların varlığı ve yürüyüş süresinin uzaması gibi nedenlerden dolayı zorluk seviyesi beşe çıkmaktadır.

Aksaray’da doğa yürüyüşü turizmini geliştirmek için, öncelikli olarak doğa yürüyüşü rotalarının haritaları çıkarılmalıdır. Bu haritaların içeriğinde rota üzerinde bulunan tarihi ve doğal güzellikler, yer yüzü şekilleri, imkanlar, zorluklar ve turistlerin faydalanabileceği imkanlar not edilmelidir. Bu haritalar il turizm müdürlüklerinden, kaymakamlıklardan ve muhtarlardan temin edilebilmelidir. Rotaların başlangıç ve bitiş noktalarında halk turizm anlamında eğitilmeli ve turistlerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek altyapı imkanları sağlanmalıdır. Tesisler, konaklama yerleri, ulaşım araçları ve konaklama alanlarında iletişim ve internet için baz istasyonları gibi kolaylıklar sağlanmalıdır. Aksaray’da bulunan doğa yürüyüşü rotalarından hiçbirisi işaretlenmemiştir. Profesyonel dağcılar ve ekipler tarafından bu rotalarda turistlerin yönlerini bulabilmesi için mutlaka boyama, işaretleme ve tabela düzenlemesinin yapılması gerekmektedir. Rotalar üzerinde doğal yaşamı bozmadan, sürdürülebilir turizmi sağlamak amacıyla gerekli düzenlemeler yapılmalı ve uygun olan yerlerde kamp alanlarının belirlenmesi gerekmektedir. Rota boyunca turistlerin ihtiyaçlarını karşılayacak tuvalet ve içme suyu çeşmeleri yapılmalıdır. En önemli konulardan biri, rotalara hâkim ve ilkyardım eğitimi almış deneyimli rehberlerin yetiştirilmesidir. Bu konuda yerel halkın eğitimi, hem bölge sakinlerinin turistik faaliyetlere olan bakış açısını iyileştirir hem de turizm sayesinde ekonomik kazanç elde etmelerine olanak tanıyarak turizmin gelişimine katkıda bulunur. Turizme kazandırılmak istenen alanlarda finansal destek ve teşvikler sunarak yerel halkın turizm açısından daha istekli olması sağlanabilir. Bu teşvikler, uzun vadede yabancı yatırımcıları da çekmek için kullanılabilir. Yerel makamlar tarafından turistlerin güvenliğini sağlayacak önlemler

alınmalı ve mümkünse uzun parkurlar için rotalarda doğal yaşamı bozmayacak şekilde kamp alanlarının yanında konaklama tesisleri, pansiyon ya da otel gibi hizmetler verilmelidir. Hazırlanan rotalar ticari faaliyetleri geliştirmek için turizm acenteleri ile paylaşılmalı, bölgede doğa yürüyüşü turizmini canlandırılmalıdır.

Belirlenen bu rotalar yazılım uzmanları tarafından geliştirilen bir doğa yürüyüşü uygulamasına çevrilip hem iOS hem de Android platformlarında kullanıma sunulması, doğa yürüyüşü turizminin gelişimine büyük katkı sağlayabilir. Kullanıcılar, uygulama aracılığıyla rotaların uzunluklarını, zorluk seviyelerini, doğa koşullarını ve olası tehlikeleri, tarihi alanları, doğal güzellikleri, kamp alanlarını, faydalanabilecek imkanları göz önüne alarak kendileri için en uygun rotayı seçebilirler. Ayrıca, GPS entegrasyonu sayesinde, harita üzerinde rotayı canlı olarak takip edebilir ve yürüyüş esnasında yönlendirme alabilirler. Bu durum hem doğa yürüyüşü yapan turistlerin kaybolma tehlikesini azaltır hem de turistlerin kendilerini daha güvende hissetmelerine yardım ederek, parkurdan alınan zevki de arttırabilir.

Uygulamaya her bir parkurla ilgili detaylı bilgiler, fotoğraflar ve kullanıcı yorumları eklenebilir. Böylece, kullanıcılar rotalar hakkında önceden bilgi edinip deneyimlerini de başkalarıyla paylaşabilirler. Ayrıca, uygulama içi bildirimlerle hava durumu güncellemeleri, parkur zorluk dereceleri ya da karşılaşılabilecek tehlikelere dair uyarılar yapılabilir. Bunun yanı sıra, uygulama ilk yardım, güvenlik ekipmanları ve doğada hayatta kalma ipuçları gibi faydalı içerikleri de sunarak yürüyüşçülerin daha hazırlıklı olmasına katkı sağlayabilir.

Bu tür bir uygulama, yerel turizmi desteklerken aynı zamanda doğa yürüyüşlerine olan ilgiyi artırabilir. Özellikle Aksaray bölgesindeki henüz keşfedilmemiş doğa yürüyüşü rotalarının tanıtılmasına yardımcı olabilir. Uygulamadan alınan kullanıcı geri bildirimleri ve önerileriyle rotaların sürekli olarak iyileştirilmesi ve sürdürülebilir turizmin gelişmesi sağlanabilir, böylece bölgedeki doğa turizmi daha da canlı hale gelebilir.

Bölge turizminin alternatif olarak gelişmesini sağlamak için çeşitli doğa ve macera odaklı aktiviteler planlanabilir. Özellikle, uygun parkurlarda ATV, UTV ve at ile safari turları düzenlenmesi hem yerli hem de yabancı turistlerin ilgisini çekecek etkinlikler arasında yer alabilir. Bu tür aktiviteler, ziyaretçilere bölgenin doğal güzelliklerini farklı bir

perspektiften keşfetme imkânı sunarken, aynı zamanda adrenalin ve macera arayan turistler için de cazip seçenekler oluşturur. Safari turları, bölgenin doğal peyzajını ve yaban hayatını deneyimleme fırsatı sunarak, turistlerin bölgeye olan ilgisini artırabilir. Bu tür turların düzenlenmesi, yerel halk için yeni istihdam olanakları yaratırken, bölgenin turizm potansiyelini de önemli ölçüde artıracaktır. Ayrıca, bu aktiviteler, bölgenin turizm çeşitliliğini zenginleştirerek, ziyaretçi profilini genişletmeye ve daha uzun süreli konaklamaları teşvik etmeye katkı sağlayabilir.

Kapadokya bölgesinde önemli bir gelir kaynağı olan ve dünya genelinde popülerlik açısından en üst sıralarda yer alan balon turizmi (Özen ve Özdemir, 2019), Nevşehir ili ile özdeşleşmiştir. Aynı bölgede yer alan ve Kapadokya'nın batı kapısı olarak nitelendirilen Aksaray (Acar, 2016), geniş çaplı planlama ve yatırımlar ile önemli bir turizm merkezi olabilir. Aksaray'ın sunduğu doğal ve tarihi güzellikler, bu balon turizmi bölgesini genişletme potansiyeline sahiptir.

Aksaray destinasyonunun tanınırlığını artırmak için yılın belirli dönemlerinde dağcılık ve doğa yürüyüşü festivalleri düzenlenmeli ve bu organizasyonlara belediyeler ile valilik tarafından destek verilmelidir. Hâlihazırda düzenlenen uluslararası yamaç paraşütü yarışmalarına ek olarak, ticari uçuşların da düzenlenmesi, bölgenin turizm tanınırlığı ve popüleritesi açısından faydalı olacaktır.

İleriki araştırmalar için bu tezde belirtilen rotalar arasında kalan bölgelere odaklanılarak yeni yürüyüş rotalarının oluşturulması önerilmektedir. Bu rotalar, mevcut güzergâhlarla bağlantı kurularak, trekking adı verilen kamplı ve uzun doğa yürüyüş rotalarına dönüştürülebilir. Böylece, bölgedeki doğa turizmi potansiyeli genişletilirken, uzun süreli ve macera odaklı yürüyüşlere olanak tanınacaktır. Bu çalışmanın, doğa yürüyüşü alanında yapılacak gelecekteki araştırmalara ve rota geliştirme projelerine örnek teşkil edeceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Acar, Y. (2016). Gastronomi turizmi kapsamında Aksaray ili Güzelyurt (Gelveri) yöresel mutfağının unutulmaya yüz tutmuş tatlarının değerlendirilmesi. *Journal of Tourism & Gastronomy Studies*, 4(1), 81-86.
- Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2022, Mart 2). Cumhuriyet dönemi ve Aksaray'ın vilayet oluşunun tarihçesi. <https://aksaray.ktb.gov.tr/TR-63620/cumhuriyet-donemi-ve-aksaray39in-vilayet-olusunun-tarih-.html>
- Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü. (2024). *Aksaray*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. <https://aksaray.ktb.gov.tr/>
- Aksaray Valiliği. (2020, 18 Ağustos). *Tuz Gölü ve Flamingolar*. aksaray.gov.tr. <http://www.aksaray.gov.tr/tuz-golu-ve-flamingolar>
- Aksel, C. (2019, 4 Mart). 3000 yıllık bir medeniyetin izinden: Likya yolu. Turuncu Yolu Borusandan Geçen Hikayeler. <https://borusanturuncu.com/3000-yillik-bir-medeniyetin-izinden-likya-yolu/>
- Altın, Y., Demir, F., Yücel, B., ve Aki, A. (2017). Aksaray İli Gülağaç İlçesi Demirci Kasabası Zindanlık Tepe Tümülüsü Müze Kurtarma Kazısı. 26. *Müze Kurtarma Kazıları* (s. 403-416).
- ASÜ. (2024). ASÜ'de Turizm Haftası kapsamında bir dizi etkinlik yapıldı. <https://www.aksaray.edu.tr/asude-turizm-haftasi-kapsaminda-bir-dizi-etkinlik-yapildi>
- Bakar, A. (2023, 23-24 Ekim). *Aksaray'da 1923-2023 yılları arasında yapılmış olan arkeoloji araştırmaları* (s. 11-28). VIII. Uluslararası Aksaray Sempozyumu. Selçuk Üniversitesi.
- Biz Evde Yokuz. (2022, Aralık 28). Cusco gezi rehberi, Peru. <https://www.bizevdeyokuz.com/cusco-gezi-rehberi-peru>
- Çelebioğlu, B., ve Ağaryılmaz, İ. (2008). Kapadokya'da Kızıl Kilise. *YTÜ Mimarlık Fakültesi E-Dergisi*, 3(2), 155-161.
- Çetinkaya, G. (2014). Doğa yürüyüşü parkurlarının turizm amaçlı değerlendirilmesi: Antalya Beydağları örneği (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı, Antalya.

- Decathlon Blog. (2022, Aralık 27). Trekking Türleri Nelerdir? https://www.decathlon.com.tr/c/disc/trekking-turleri-nelerdir_87816e46-60b1-4a41-bf5a-979dbbac14e2
- Durmuş, M. Y., Demir, B., ve Aras, E. (2007). Çoruh Vadisi: İspir, Uzundere ve Yusufeli bölgelerinde trekking rotaları. *Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi Trekking Raporu*, Erzurum.
- Etstur. (2024, Nisan 19). Türkiye'nin En Güzel 7 Trekking Rotası Doğaseverleri Çağırıyor! <https://www.etstur.com/letsgo/turkiyenin-en-guzel-7-trekking-rotasi-dogaseverleri-cagiriyor>
- Gezihocası. (2021). Aksaray nasıl bir yer? Aksaray hakkında bilgi. <https://www.gezihocasi.com/aksaray-nasil-bir-yer-aksaray-hakkinda-bilgi/>
- Gezimanya. (2016, 19 Ağustos). Aksaray hakkında bilinmesi gerekenler. <https://gezimanya.com/turkiye/aksaray-hakkinda-bilinmesi-gerekenler>
- Haber Merkezi. (2023, 12 Ekim). Yüksek Kilise tarih ve doğa ile bütünlük oluşturuyor. Yeni Aksaray Gazetesi. <https://www.yeniaksaray.com.tr/haber/yuksek-kilise-tarih-ve-doga-ile-butunluk-olusturuyor-19764>
- İçirgin, Ö. (2023). *Aksaray Kızılıkaya tarihi yapıları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Sanat Tarihi Anabilim Dalı, Konya.
- Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. (2015). KOP Bölgesi Turizm Master Planı <https://www.kop.gov.tr/de/projecten/kop-bolgesi-turizm-master-plan-projesi-1>
- Köroğlu, Ö., ve Karaman, S. (2014). Doğaya dayalı turizm faaliyetlerinin gelişiminde toplum temelli doğal kaynak yönetiminin önemi. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2014(1), 95-106.
- Kültür Portalı. (2012). *Kilise Cami (Aziz Gregorius Kilisesi) - Aksaray*. Kulturportali.gov.tr. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/aksaray/gezilecekyer/guzelyurt-evleri>
- Kültür Portalı. (2022, 28 Aralık). *Güzelyurt / Gelveri evleri*. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/aksaray/gezilecekyer/guzelyurt-evleri>
- Manaslu Circuit: The alternative Annapurna Circuit. (2024). World Expeditions. <https://worldexpeditions.com/Blog/manaslu-circuit-alternative-annapurna-circuit-trek>
- Nora Antik Kenti - Discover Cappadocia. (2024). <https://www.discovercappadocia.com/tr/place/nora-antik-kenti>

- Ön, F., Kurnaz, H. A., ve Güzel, Ö. (2021). Doğa Turu Deneyimi ve Doğa Yürüyüşü Yönetimi: Turist Rehberlerinin Perspektifinden Fenomonolojik Bir Çözümleme. *Turizm Akademik Dergisi*, 8(2), 191-206.
- Özen, İ. A., ve Özdemir, E. G. (2019). Kapadokya Sıcak Hava Balonculuğu Üzerine Nitel Bir Araştırma. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 9(2), 579-595.
- Şahin, K. Z. (2006). Trekking nedir? <https://etkinlik.adu.edu.tr/trekking/generalinformation.asp>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2023). *Aksaray Manastır Vadisi Örenyeri*. Müze.gov.tr. <https://muze.gov.tr/muze-detay?SectionId=AKM01&DistId=MRK>
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2024). *Konaklama istatistikleri*. <https://yigm.ktb.gov.tr/TR-201120/konaklama-istatistikleri.html>
- Tekin, Ö. (2017). Ekoturizm açısından Konya ili doğa yürüyüşü rotaları üzerine bir araştırma. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(3), 377-400.
- Turizmuncel. (2017, 4 Aralık). Frig yolu. <https://www.turizmuncel.com/makale/frig-yolu-m1668.html>
- Turkcebilgi. (2022). Helvadere, Aksaray. https://www.turkcebilgi.com/helvadere,_aksaray
- Turkish Museum. (2024, 09 Şubat). *Türkiye'nin 3 Neolitik alanı*. TurkishMuseums.com. <https://turkishmuseums.com/blog/detail/turkiye-nin-3-neolitik-alani/10125/1>
- Turna.com Blog. (2022, 28 Aralık). Dünyaca ünlü 10 trekking rotası. <https://www.turna.com/blog/dunyanin-en-guzel-trekking-rotalari>
- Wikipedia. (2008, 10 Aralık). Güzelyurt, Aksaray. https://tr.wikipedia.org/wiki/G%C3%BCzelyurt,_Aksaray
- Yenirotalar. (2022, 28 Aralık). Trekking nedir? <http://yenirotalar.org/trekking>
- Yılmaz, H. (2008). Turizm çeşitlendirmesi kapsamında ekoturizmin ürünü olarak tatil çiftlikleri: Türkiye'deki tatil çiftliklerine yönelik SWOT analizi. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

AKSARAY ÜNİVERSİTESİ TEZ DEĞERLENDİRME FORMU		
Öğrencinin Adı Soyadı: Serdar GÖÇ		EVET
Kapak		
1	Tez Başlığı tutanaktaki başlıkla aynı mı?	
2	Kapaktaki ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
3	Kapak format kılavuzdaki kapak formatına uygun mu?	
4	Kapakta yazılan tüm yazılar doğru olarak verilmiş mi?	
İçindekiler		
5	Sayfa numaraları tam verilmiş mi?	
6	Şekil, Çizelge vb. listeleri verilmiş mi? Sıralaması doğru mu?	
7	Özet, Abstract, Giriş, Sonuçlar vb. bölümler var mı?	
8	Yazım hataları kontrolü yapıldı mı?	
Giriş		
9	Hazırlanan tezin önemini anlatıyor mu?	
10	İkinci ve Üçüncü dereceden başlık içermemeli kuralına uyuldu mu?	
Özet/Abstract		
11	Kılavuza uygun mu?	
12	Ay ve yıl savunmaya girilen tarihle tutarlı mı?	
13	Özet; tek sayfa, tek aralık, tek paragraf kuralına uygun olarak yazıldı mı?	
14	Bilim kodu, sayfa adedi, anahtar kelimeler ve tez danışmanı yazıldı mı?	
Kaynakça		
15	Kaynakların tamamına metin içinde atıf yapıldı mı?	
16	Kaynak formatı kılavuzdaki kaynak formatına uygun olarak hazırlanmış mı?	
17	Atıf formatı kılavuzdaki atıf formatına uygun mu?	
Atıf Yöntemi APA 7 ☐ CMS ☐ İSNAD ☐		
Genel Değerlendirme		
18	Etik Beyan açıklaması okundu, uyuldu ve imzalandı mı?	
19	Kabul/Onay sayfası kılavuzdaki formata uygun olarak düzenlenmiş mi?	
20	Kabul /Onay sayfasında belirtilen oy birliği/oy çokluğu seçeneklerinden uygun olanı savunmayla tutarlı olacak şekilde belirlenmiş mi?	
21	Sayfa kenar boşlukları ve sayfa numaraları kılavuzdaki formatına uygun mu?	
22	Paragraf boşlukları ve metin satır aralığı kılavuza uygun olacak şekilde düzenlenmiş mi?	
23	Başlık yazımları kılavuzdaki başlık formatlarına uygun mu?	
24	Yazı tipi ve boyutu kılavuzdaki yazı tipi ve boyutu formatına uygun mu?	
25	Şekil, Çizelge vb. açıklama ve numaralandırmaları kılavuzdaki formata uygun olarak yazılmış mı?	

Prof. Dr. Aysu ALTAŞ